

valors

Any IV
Núm. 40
Juliol-Agost
2007
3 euros

valors.org

L'ARTICLE DEL MES

"Pensar en la religió", d'Ignasi Moreta i Inês Castel-Branco

PER COMENÇAR

"No tinc temps", de Jordi Cussó

momentVALORS

Nati Martínez, adoptar quan se'n tenen cinquanta

"L'alegria és l'antídot per superar la por"

Lluny dels tòpics de l'alegria momentània, el pallasso Tortell Poltrona reflexiona sobre la importància de viure aquest sentiment de forma serena i profunda

Per a qui treballen els teus estalvis?

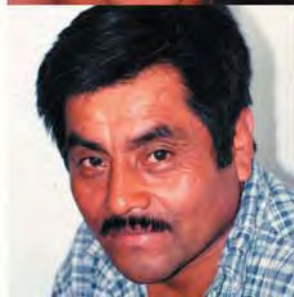
Inverteix-los en microcrèdits a favor dels que més ho necessiten al Tercer Món mitjançant inversions bancàries ètiques i obtindràs un guany doble:

Rendibilitat econòmica

Satisfacció personal

Delegació del Maresme:
Fundació Grup Tercer Món-Mataró
La Peixateria. Carrer de Barcelona 50. 08301 Mataró
Tel./Fax 93 796 00 87
botiga@gruptercermon-mataro.org

L'autèntica alegria

EN PORTADA

ELENA GELABERT

11-25 El pallasso Tortell Poltrona protagonitza aquest número que dediquem a un sentiment relacionat sobretot amb l'estiu i les èpoques de llum, però respecte el qual cal pensar una bona mica per transformar la imatge equivocada que sovint tenim d'ell.

6 Pensar la religió, de bell nou, des de la no confessionalitat

Els promotors de l'editorial Fragmenta, que parla de religions però no és religiosa, ens expliquen què els va portar a tirar endavant aquesta interessant iniciativa. Són Ignasi Moreta (foto) i Inès Castel-Branco.

26 Anem de viatge, cap a Sicília

Joaquim Amargant ens guia fins a la italiana Illa de Sicília, resseguint les petjades de la presència catalana segles enllà.

PER COMENÇAR

- 4 Editorial | *L'alegria serena i continguda.*
- 5 L'article del mes | *Pensar la religió.* I. M. / I. C-B.
- 6-7 Fòrum | *Esperant els morts.* Eulàlia Tort. *Retrobar-nos amb l'essencial.* M. Galceran. *No tinc temps.* Jordi Cussó. *La cantonada. Una història real.* Àngel Maculet.
- 8 Relligant la vida | *Un home dolent.* Jaume Reixach.
- 8 Fullejant el diari | *Legítima alegria.* Marc de S. Pedro.
- 9 Escala de valors | *Kieslowski, Franco, Casaldàliga.* F. G.
- 10 contraVALORS | *No hi ha res a fer?.* X. Manté.
- 10 Penso, doncs no existeixo | *Els toros, el debat més estèril.* Albert Calls.

MONOGRÀFIC

- 11-25 L'autèntica alegria
- 12-13 Què entenem per alegria?. Eduard Fonts.
- 14-17 Tortell Poltrona: "L'alegria és el millor antidot contra la por". Toni Rodón / Fotos: Elena Gelabert.
- 18 L'alegria de la vida religiosa. Carme Raventós.
- 19 Estar alegre, estar content. Teresa Feliu.
- 20 Pau Torruell: "L'alegria és una joia que ningú no ens pot prendre". Red.
- 22 Alegria en temps difícils. Antònia Ramirez.
- 23 De l'alegria, al goig, al treball. Jordi Porredón.
- 24 Un món sense música. Gemma Sancho.

PROPOSTES

- 26-27 Viatge | *Sicília, la petjada catalana.* J. Amargant.
- 26 Exposicions | *Imatges d'un legionari.* J. S.
- 28 Art | *Què narren?.* Ramon Bassas.
- 28 Llibres | *Puces i elefants.* R. B.
- 29 Deixa't perdre per... | *una taula de mediació.* E. P.
- 29 Música | *Cruïlla de Cultures.* J. S.

PER ACABAR...

- 30 L'altra cara de la ciència | *Naturalment egoista.* N. Radó
- 30 Petites coses per canviar-se un mateix | *Qüestions d'identitat.* Joaquim Trenchs.
- 31 Sabies que... | *abans la gent es posava el banyador en unes casetes a la platja?.* Nicolau Guanyabens.
- 31 Petites coses per canviar el món | *Jubilar-se.* R. S.
- 32 Hi havia una vegada... | *En Molet i el diable, o la història d'una mort anunciada.* Marina G. Bufí.
- 34-35 momentVALORS | *Nati Martínez. Mare soltera als cinquanta.* Anna Galdón/Clara Sánchez.

valors

REVISTA MENSUAL DE REFLEXIÓ I DIALEG

Pàgina web: <http://valors.org>

Número 40. Juliol-Agost 2007.

EDITA Associació Cultural Valors

DIRECCIÓ Maria Coll i Joan Salicrú

CONSELL DE REDACCIÓ Antoni Codina, Jordi Cussó, Dolors Fernández, Francesc Grané, Xavier Manté, Marta Masdeu, Eulàlia Puigderrajols i Marc de San Pedro

REDACCIÓ Laura Arias i Xavier Noya

OPINIÓ Antoni Codina

Publicació adherida a:

HI HAVIA UNA VEGADA... Roser Trilla (coord.)

L'ALTRA CARA DE LA CIÈNCIA Laia

Bassaganyes, Marina G. Bufí i Núria Radó

COL·LABORADORS Joaquim Amargant, Joan Baron, Ramon Bassas, Albert Botta, Josep Àngel Colomé, Josep Maria Cusachs, Maria del Mar Galceran, Francesc Grané, Nicolau Guanyabens, Xavier Manté, Marta Masdeu, Albert Pera, Francesc Ponsa, Eulàlia Puigderrajols, Ramon Salicrú, Maria Salicrú-Maltas, Marc de San Pedro, Josep Maria Solà, Eulàlia Tort, Joaquim Trenchs i Judith Vives

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO

Teresa Feliu, Eduard Fonts, Àngel Maculet, Jordi

Porredón, Antònia Ramirez, Carme Raventós, Gemma Sancho.

DIBUIXOS Àlex Valls i Javier García

EDICIÓ I CORRECCIÓ Anna Olm

FOTOGRAFIA Elena Gelabert i Laia Alonso

COMPAGINACIÓ Joan Salicrú

IMPRESSIÓ Impremta Prims

COMPTABILITAT Engràcia Carlos

PUBLICITAT Carme Itxart

DISTRIBUCIÓ Raul García

ADREÇA C/ Sant Josep, 18-20 08302-Mataró

Tel. 620.749.138 FAX 93.798.62.59

ADREÇA ELECTRÒNICA redaccio@valors.org

DIPÒSIT LEGAL B-6206-2004

L'alegria serena i continguda

Alguns pensen que el grau d'alegria d'una societat es calcula per les reaccions dels ciutadans davant dels programes de televisió que busquen el riure fàcil. Altres, erròniament, consideren que estan alegres quan l'alcohol del cap de setmana arriba a afectar la seva consciència. En general sovint associem les persones alegres amb individus esbojarrats, extrovertits, xerraires... De tant en tant als mitjans de comunicació podem sentir o llegir enquestes o debats basats en la pregunta: "Són més alegres les persones grasses?". Més enllà de la inutilitat sociològica de la qüestió, tot això demostra l'ús equívoc que fem de la paraula alegria. Les persones alegres, certament riuen més que les altres, però, a més, són optimistes, s'enfronten a les adversitats de la vida amb bona cara, i estan íntimament contentes, satisfetes del que són i del que tenen. Les persones alegres ho demostren als altres sense fer-ne grans ostentacions, amb la mesura justa perquè la seva alegria esdevingui contagiosa. Cal dir també que l'alegria no seria alegria sense la tristesa; sense l'una no sabríem identificar l'altra. Ara bé: mentre la tristesa es pot viure en solitud, l'alegria cal viure-la en comunitat. I, si és realment sincera, és una alegria interna que surt del cor, pocs esforços caldran perquè aquesta alegria s'expandeixi com una plaga.

L'alegria no és una sensació momentània, un esclat d'optimisme, d'èxtasi, una pujada d'eufòria d'un instant o d'un dia; l'alegria és una actitud interna, una satisfacció de l'ànima, una forma d'afrontar la vida que es manifesta amb signes exteriors. I sovint, més que amb una gran rialla, amb un petit somriure, un signe d'alegria serena, continguda, que expressa una actitud molt més de fons que no pas el riure que ressona per tota la casa. ■

[L'alegria és una actitud interna, una satisfacció de l'ànima, una forma d'afrontar la vida]

VALORS A L'ALÇA

La solidaritat:
El govern central amplia les ajudes a la cooperació al Tercer Món fins el 0,5%
(El Mundo, 29/06/2007)

VALORS A LA BAIXA

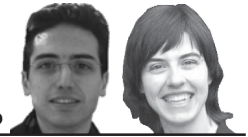
La seguretat:
La por a ser maltractat per un company de classe augmenta del 15 al 35%
(lamalla.net, 21/06/2007)

L'ACUDIT. Ventura & Coromina (La Vanguardia)

LA FRASE

"Pensava que la felicitat consistia en no tenir penes, no estar malalt, no perdre éssers estimats... Però vaig viure tot això i vaig adonar-me que igualment havia de ser feliç. La felicitat consisteix en acceptar també la part dolorosa de la vida". **Éric-Emmanuel Schmitt. La Vanguardia (05/07/07).**

Pensar la religió

Els teòrics del que avui en diem emprendoria -la creació d'empreses-recomanen posar-se a treballar en una idea quan es detecta un buit en el mercat i un mercat per a aquest buit.

Fa dos anys i mig, vam adonar-nos que no existia, en llengua catalana, cap editorial dedicada monogràficament als fenòmens religiosos tractats des d'una perspectiva aconfessional. En català es publica abundantment llibre "de missa" -per entendre'ns-, però no llibre sobre religions, que és una realitat molt diferent. El llibre "de missa" -el llibre pietós o religiós- parteix d'una comunitat de creences entre l'autor i els lectors. És, doncs, un tipus de llibre que pressuposa una fe compartida, i que pot tenir per objectiu alimentar aquesta fe, conduir-la, purificar-la, treballar-la, viure-la... Finalitats, totes elles, plenament legítimes. Però també és legítim acostar-se a les religions des d'una altra perspectiva: no des d'una fe compartida, ni tampoc des de la negació explícita de la fe, sinó simplement al marge de la fe, entenent la religió com a fenomen clau de totes les cultures i que, com a tal, mereix ser estudiat amb tot el rigor, siguin quines siguin les creences de l'autor i dels lectors. Si la teologia és el discurs confessional sobre Déu i les ciències de la religió són els discursos no confessionals sobre la religió (és a dir, sobre la relació entre la humanitat i els déus), la tasca que es proposa Fragmenta és la d'acollir les ciències de la religió. En altres llengües, l'edició de llibres que no es proposen fer teologia sinó ciències -filosofia, psicologia, sociologia, fenomenologia, història...- de la religió està plenament normalitzada: en català és una singularitat. Per això vam crear Fragmenta: perquè estem convençuts que moltes persones ho trobaven a faltar.

L'acolliment que fins ara ha tingut el projecte ens dona ànims per continuar la tasca iniciada. Quan el passat 8 de maig vam presentar Fragmenta en roda de premsa, vam comptar amb l'assistència de 18 periodistes, un nombre poc

habitual en convocatòries culturals. L'endemà, nombrosos mitjans se n'havien fet ressò. En la presentació pública, el tema va aconseguir mobilitzar prou gent com per omplir un auditori amb capacitat per a dues-centes vint persones. Tampoc no és una xifra habitual. La religió interessa, doncs. I interessa no solament com a pràctica personal, sinó com a objecte de reflexió i d'estudi. "Som en el temps de pensar la religió", per dir-ho amb una expressió que dona títol a un llibre d'Eugenio Trías. Pensar la religió, sí, perquè ja ha passat aquell temps en què pensament i religió estaven dissociats, en què a qui pretenia pensar la religió se li deia: "*doctores tiene la Iglesia*". Avui ja no admetem que "*doctores tiene la Iglesia*"; avui ja no creiem que la tasca de pensar la religió sigui una qüestió exclusiva de doctes ments eclesiàstiques, i que la resta de la població s'hagi de limitar a seguir dòcilment les consignes emanades de l'autoritat.

Fa unes dècades, Fragmenta hagués estat una tasca impossible. Ni els creients haguessin acceptat una editorial sobre religions sense lligams amb el magisteri eclesiàstic, ni els no creients haguessin admès una aproximació empàtica i rigorosa als fenòmens religiosos. Avui, però, el clima és un altre. Els anticlericals són història. Els doctors de l'Església, també. A tots ens toca de prop, doncs, la tasca d'acostar-nos a les religions des d'una conscient i assumida majoria d'edat. ■

La religió interessa no solament com a pràctica personal, sinó com a objecte de reflexió i d'estudi.

Esperant els morts

Eulàlia Tort

ETA trenca la treva. Amenaça terrorista a Londres. Cotxes preparats per esclatar trobats a França. Augmenta la seguretat als aeroports. Set turistes morts al Iemen.

Vist el panorama, només ens queda esperar la portada del diari de demà. Una cosa la tinc clara: versarà sobre un atemptat nou. Últimament, la lògica irracional de la violència omple la premsa. Dia sí, dia també. I el cas d'ETA em sembla més flagrant. Han aconseguit que tots esperem els morts.

Fa un parell d'anys, els ciutadans teníem l'esperança que ETA no tornés a atemptar. Teníem esperança. Les mobilitzacions massives havien començat i l'assassinat de Miguel Ángel Blanco ens va fer a tots sensibles amb les víctimes. Inclosos els polítics. Es començava a parlar seriosament de procés de pau i les expectatives eren altes. Avui, un cop trencat, penso que ens trobem just al costat oposat. Hem perdut l'esperança: ja no dubtem que ETA posarà una bomba, esperem saber quan per poder-nos-hi anticipar.

"ETA ha aconseguit que tots esperem els morts. Hem perdut l'esperança"

Ens hem acostumat a la inèrcia del degoteig de morts. I una mostra: el centre d'investigacions sociològiques, el

CIS, realitza baròmetres mensuals on pregunta a una mostra estadística significativa sobre temes diversos. Un d'ells és el capítol

dedicat a "conflictes i problemes socials". A la pregunta sobre quin és el problema que té plantejat el país que a vostè li preocupi més, l'abril de 2006 la classificació va quedar de la següent manera: atur, drogues, inseguretat ciutadana i terrorisme. Un any després, l'abril de 2007, aquesta classificació es manté igual. Detall important: el baròmetre del 2006 es va fer just després que ETA declarés la treva.

Per tant, diríem que estem igual que ara fa un any, però amb una treva trencada i menys esperança. ETA ha aconseguit crear un estat de consciència col·lectiva que ha assumit que la barbàrie no s'acaba. I ho ha fet omplint portades i movent els polítics com titelles. Un repte: impedim aquest "estat de naturalitat" davant de l'amenaça dels terroristes. Aquesta no és una situació ni normal ni habitual. ■

Eulàlia Tort és periodista

la porta oberta

Retrobar-nos amb l'essencial

Maria del Mar Galceran

Hi ha dies que fan una olor especial... o més ben dit, hi ha dies que som capaços de percebre'ls amb una olor especial. M'ha fet gràcia quan aquest matí el meu fill m'ha dit: "Mare, avui fa olor de vacances, saps? Sí, aquella mena d'olor que sentim quan sortim de la platja.... Olor d'aire fresc, de brisa de mar i de sorra". Probablement cada dia té la seva olor especial però no tots els dies som capaços de percebre-la. De fet, durant el curs els dies van passant i no sembla que facin olor de res però en canvi, quan el ritme frenètic del treball, l'estudi, les obligacions quotidianes... deixen pas a la vivència més relaxada i serena de les coses, som capaços de percebre el que potser restava amagat. Certament, durant el temps d'estiu, de vacances, sembla que els nostres sentits des-

pertin d'un profund abaltiment, i tot cobreix una nova dimensió de profunditat en què tornem a valorar els gestos i fets més quotidians: l'olor del dia, el petó i l'abraçada de bona nit, que ara tendeix a allargar-se perquè ja no hi ha tantes pres-

"L'estiu pot esdevenir un període per connectar amb nosaltres mateixos"

ses; la conversa, ara distesa, mentre rentem els plats; el gest de fidelitat del qui cada dia es preocupa per nosaltres fent-nos l'esmorzar, el dinar o planxant-nos la roba.... i tants i tants d'altres petits gestos rutinaris que justament per ser tan ha-

bituals els acabem restant importància. Tots tenim necessitat de descans i de vacances, de desconnectar, més que de la feina, que potser també, d'allò que ens distreu i ens allunya de tot allò que és veritablement essencial: la nostra capacitat de sentir, de contemplar, de ser per als altres, d'estimar.

L'estiu pot esdevenir així un període per a tornar-nos a connectar amb la realitat més fonda de nosaltres mateixos, de les persones que ens envolten i de les coses. Una oportunitat per a adonar-nos de la grandesa que s'amaga darrera del que ens sembla més habitual.

Tant de bo fóssim capaços de fer-ho també durant tot l'any, potser viuríem amb més alegria. Si més no que aquestes vacances ens permetin desvetllar els nostres sentits per poder captar l'olor especial de cada dia! ■

Maria del Mar Galceran
és professora
margalceran@telefonica.net

No tinc temps

Jordi Cussó

A bans d'ahir vaig anar convidat a casa d'uns bons amics. Després de sopar es va iniciar una tertúlia molt interessant a l'entorn del tema del temps. Deixant de banda si metafísicament podem dir que el temps existeix o no, no hi ha dubte que si alguna cosa som els éssers humans és temps, i per tant no podem dir que no tenim temps, perquè és l'única cosa que realment posseïm, que ens constitueix com a éssers humans.

Una altra cosa ben diferent és com administrem aquest temps, sovint malament. Perquè si l'administrem bé, veurem que les altres coses ens venen per afegit. De res no ens serveix tenir molts amics i diverses ocupacions, si no sabem administrar el nostre temps. Més ben dit, les activitats, ocupacions i fins i tot els amics, ens donen la sensació que són els qui ens prenen el temps. Així doncs, en aquesta vida, abans de res, cal tenir un espai i un temps per ordenar el propi temps, com diu la dita popular: "un temps per a cada cosa o acció, i cada cosa o acció al seu temps".

Els éssers humans ens pensem que podem estirar el temps a la nostra conveniència i que estem per damunt del temps. D'aquesta manera omplim l'agenda de totes les activitats possibles, convençuts que arribarem a tot. Ens creiem capaços de fer dues coses alhora i que sempre podem encabir una cosa més a l'agenda. Aquesta visió i manera de fer, vénen de no acceptar que la vida és efímera, que s'acaba. No ens acceptem com a éssers mortals. En no acceptar això, ens rebotem, i una de les maneres que tenim de fer-ho és omplint al màxim possible el temps. No ens podem morir, perquè sempre tenim alguna cosa pendent de fer o d'acabar. Solució: anem posant coses pendents, pensant il·lusòriament que potser així allargarem la vida. D'alguna manera és com creure's

imprescindible i que el món no podrà continuar sense mi, sense la meua presència. El drama de tot plegat és que morirem igual i mai haurem tingut temps per fer tantes coses que volíem fer: de tantes coses, no tinc temps per a res.

Aquesta actitud ens porta a un dels mals del nostre segle: la pressa. Anem corrents amunt i avall. La pressa és la que no ens deixa el plaer de tenir temps, perquè impedeix que posem cada cosa al seu temps, que no donem a les coses i a les persones el temps que necessiten. I la sensació de no tenir temps sumada a no voler deixar res, ens porta a haver de repartir fins a l'extrem el poc temps que tenim. La solució acaba sent dividir encara més el nostre temps, posant més coses a l'agenda, anant a dormir cada vegada més tard.

La conseqüència de tot plegat és el desassossec, l'estrès. Podem ser homes i dones de moltes activitats, però el que ens dóna plaer a la vida és tenir temps, fer les coses assossegadament, sense presses, amb la calma que requereixen les coses i sobretot les persones.

Els homes som ben complicats: tenim temps i no sabem gaudir-lo, omplim d'activitats la vida i no tenim temps per fer el que realment volem; com més pressa tinc, en lloc d'aturar-me, divideixo més el temps. És un drama dir "no faig res, em sobra el temps". Més val anar dormir d'hora, llevar-se descansat, administrar bé el temps que sóc i gaudir de les coses i de les persones que el dia hem decidit que ens depari. I demà? Segurament la millor manera de preparar-lo és gaudint del temps que tenim avui. ■

Jordi Cussó és capellà i economista

La cantonada. Una història real

Àngel Maculet

Una cantonada de l'Eixample de Barcelona. En un ample llinar d'una porta sense servei d'una entitat bancària, hi veia un jaç per dormir ben arreglat amb una manta de borra grisa al damunt. Al voltant del jaç hi ha caixes grans de cartó molt ben arrencades, formant una mena de petita muralla. El muntatge no destorbava el pas a ningú. La persona que hi havia dormit havia "fet el llit" com cadascú de nosaltres fa a casa seva.

Un dia vaig veure que la persona que hi dormia era una senyora gran. Es dedicava a desmuntar la seva "habitació" i posar "l'aixovar" del jaç dintre les caixes i aquestes les anava arrencant ordenadament a la voravia, de manera que no destorbessin la gent. Primerament pensava que cadascú escull lliurement la seva manera de viure però va anar creixent, al costat de la meua cultura de persona d'ordre, la impressió que tot allò que veia i em semblava natural, no podia tenir lloc en la "Barcelona posa't guapa". Efectivament, aparegué una llei que intentava eradicar

l'incivisme dels carrers de Barcelona i que, segurament, afectaria a aquella senyora. Un dia, policies locals s'emportaren la senyora i les seves andròmines. S'havia acomplert la llei? Tot estava en ordre? Varen passar quinze dies i la senyora, llit i capsos tornaven a ser a la mateixa cantonada. Anada amb la policia i tornada a lloc es va repetir una vegada més i semblava que començava un cercle viciós. Jo m'alegrava quan tornava perquè em sortia del cor, mentre que l'esmentada llei se'm mos-trava racionalment confusa i la seva aplicació força irracional.

Ara han posat unes barres de ferro ben lluent en el llinar, que impedeixen qualsevol ús de la seva superfície i, per tant, senyora i caixes han desaparegut i s'ha trencat el cercle. Bé... segur que s'ha trencat? On és la senyora? Tot plegat un cercle viciós que tristament afecta les persones. Poden solucionar les lleis, diguem-ne semirepressives, aquesta mena de situacions? ■

Àngel Maculet és enginyer tècnic

per començar

relligant la vida

Un home dolent

Jaume Reixach

Laltre dia, conversant amb un pagès de Riells de Montseny, vam sortir a parlar d'un amic antic propietari rural que, per diverses raons, no gaudeix de bona fama. Els seus llogaters en diuen pestes. Però en vam parlar poc, perquè el meu interlocutor, un bon jan com n'hi ha pocs, no és amic de xafarderies, jo tampoc. Això sí: em va dir que l'hereu era pitjor que el pare: "El pare no era gaire bo -em va dir- però el fill, si li haig de ser franc, és un home dolent". "Un home dolent"... Fa qui sap el temps que no sentia aquesta expressió. Un cop a casa -i després de rumiar-hi una estoneta-, vaig arribar a la conclusió que una valoració moral com aquesta, tan contundent però al mateix temps tan neta, ja només és possible trobar-la en llocs com ara el Montseny, és a dir, en llocs de muntanyes, on els valors morals tradicionals es mantenen frescos com l'aigua

dels rierols. A ciutat - i sobretot a les capi-tals- som més recargolats. Aquesta manera de parlar ja no s'estila.

A les ciutats, els referents col·loquials de la dolenteria humana són uns altres, força més punyents i grollers. Tenim la sensació de conviure

"A la ciutat, els referents col·loquials de la dolenteria humana, són uns altres"

amb delinqüents de tota mena, però rares vegades ens hi referim en termes morals. Hi ha lladres i atracadors, putes i *drogates*, violadors i extorquidors, timadors de totes castes, però no hi ha homes dolents ni dones dolentes. Aquesta expressió l'evitem. Així mateix, si el patró no ens paga el que és just és un "fill de puta"; si l'encarregat ens nega el permís esperat, un cabronàs; si el veí de dalt no ens cau bé, un maricó; i si la portera ens mira de cua d'ull, una bruixota. Tot s'hi val! Preferim insultar i menysprear abans que pronunciar-nos sobre la moralitat dels comportaments que no ens agraden o que ens afecten negativament. ■

Jaume Reixach és sacerdot i escriptor

8valors

fullejant el diari

Legítima alegria

Marc de San Pedro

L'alegria és una de les emocions fonamentals de l'ésser humà, un estat desitjat i desitjable. Sovint ens entestem en posseir-la o ens conformem en seguir l'estela que ens deixa quan l'hem experimentada, a l'espera i a la recerca d'una situació que ens l'apropi de nou.

Avui, els mitjans de comunicació s'han fet ressò d'un titular molt preocupant i que no es aliè a aquest tema: "Espanya és el país amb major consum de cocaïna del món. El 2,6% de la població consumeix aquesta substància, segons la fiscalia antidroga". Què cerquen aquest 2,6% dels nostres conciutadans, aquesta immensa minoria? Què els diferencia de la resta de població?

"Alguns troben la legítima alegria a la porta de les nits dels caps de setmana"

Possiblement la resposta sigui força similar: tots cerquem un estat d'ànim que ens apropi, ni que sigui durant una breu estona, a un major grau de plenitud personal. La diferència bàsica, al meu entendre, és l'incert dels camins que triem (o que ens vénen afavorits per l'entorn). Qui compra una dosi de cocaïna, no cerca quelcom radicalment diferent de qui patint una depressió visita el metge i li recepta un medicament adequat -de fet, la paraula anglesa *drug* pot ser interpretada com a medicament o com a droga-.

La qüestió clau recau en si aquesta legítima alegria que desitgem la sabrem trobar per canals terapèutics, o bé la comparem a la porta d'entrada de les frenètiques nits dels caps de setmana. ■

Marc de San Pedro és graduat social

Francesc Grané

Kieslowski, Franco, Casaldàliga: icones del neoliberalisme

En la seva pel·lícula *Azul*, el director de cinema polonès -i ateu- Kieslowski va voler explicar fins on pot arribar l'experiència humana de l'amor, basant-se en el meravellós himne de la caritat de la carta als Corintis: "Si jo parlés els llenguatges dels homes i dels àngels però no estimés. (...) Si tingués el do de profecia (...) i tot el coneixement, si fos capaç de moure muntanyes, però no estimés, no seria res. Si repartís tots els meus béns als pobres,

via el seu marit, amb la lletra del text de Corintis. Ara TV3 ha agafat aquesta peça musical per anunciar una cursa de fórmula 1: "El cel i l'infern estan a les teves mans! La victòria o la derrota". La televisió té ideologia, certament: la seva proposta de sentit no considera l'Altre, sinó el Jo narcissista. No hi ha creixement humà, tot és ara, etern present. No es busca significar la totalitat de l'existència. Kieslowski és substituït pels diners de l'esport.

Mentrestant, sorgeix el debat sobre la influència d'un programa de *prime time* en l'opinió pública, *Polònia*. Des del món de la comunicació es practica la irresponsabilitat: nosaltres no som responsables, només és un programa de televisió. Certament. Però un programa de televisió és un "text" la força del qual no depèn únicament d'ell, sinó del seu context, un context amb moltes variables. En diré només una: el 2005 un 89,3% de la població va formar-se la seva opinió socio-política a través de la televisió i, d'aquest mitjà, especialment pels programes d'entreteniment, entre els quals els programes de *prime time* són líders. No ens escandalitzarem si afirmem que tot i l'avanc, els nostres nivells culturals no estan a l'alçada d'altres països europeus. És per això que a Catalunya, la influència dels programes de *prime time* és molt superior a França, per exemple. Aquí és en el *prime time* on es decideix què és allò que està bé i allò que no ho està -la *qüestió moral*- (les úniques qüestions que avui marquen la diferència política. (Per això, precisament, és un greu error polític la resurrecció mediàtica de Franco; indicador de la necessitat de recórrer al passat -nefast, violent i ple de ferides obertes-; indicador de la manca d'horitzó polític, de projecte de consens majoritari dels partits del govern).

Kieslowski, Franco... i Casaldàliga. La tercera icona per excel·lència. La ma-

"Posi un Casaldàliga en el seu discurs, ja no haurà de realitzar cap obra real"

quinària televisiva catalana és una fàbrica on la ideologia ve marcada per les multinacionals: les que paguen el Senglar Rock, les que patrocinen el Barça... Les que vénen de la mà d'una corporació no pas massa catalanista, Sogecable -multinacional i americana- amb conveni signat als pocs mesos de l'entrada d'ERC al govern de la Generalitat. Però tenim Casaldàliga. Posi un Casaldàliga en el seu discurs, ja no haurà de realitzar cap obra real, que diria Maquiavel. Casaldàliga parlant dels més "pobres", buidat de la seva grandària interior, espiritual, cristiana: icona de caricatura, bons i dolents, pobres i rics, oprimits i opressors. No-res amb qui revestir el discurs del neoliberalisme: perquè no hi ha cap canvi de política, perquè està amputat, perquè no dóna pistes per resoldre la complexitat de la nostra existència i donar-li un sentit.

Ho deia fa pocs mesos el jesuïta González Faus en el seu article *Juventud, perdido tesoro*: "La mayoría de nuestra juventud viene mamando desde los 14 años una cultura de desprecio a la religión, que aprovecha los innegables y trágicos errores de la Iglesia oficial no como material para la crítica necesaria, sino como plataforma para ridiculizar la pregunta y el hecho cristiano en sí mismos. Sobre eso incide una indoctrinación fáctica, y tácita, de que sus vidas, además de tener poco sentido, tienen pocos horizontes: el dogma del "TINA" (There Is Not Alternative)". ■

(...) si em vengués a mi mateix per esclau, però no estimés, de res no em serviria". A la protagonista -Juliette Binoche- se li mor en accident el seu marit compositor i el seu fill. Descobreix que el seu marit tenia una amant que està embarassada. Tot i així, ho donarà tot pel nou nen que ha de néixer. Acaba amb l'estrena d'una obra impressionant, la que escri-

"La televisió té ideologia: la seva proposta de sentit no considera l'Altre, sinó el Jo narcissista"

Juliette Binoche a 'Azul', de Kieslowski.

No hi ha res a fer?

Xavier Manté

El 21 de juny de 2007 és un dia que quinze milions de pagesos d'Etiòpia recordaran durant molts anys. Han guanyat una batalla contra la multinacional del cafè Starbucks, empresa que té una xarxa de tretze mil cafeteries, quaranta-quatre milions de clients setmanals i que l'any 2004 va tenir uns beneficis de tres mil set-cents milions de dòlars. Fins ara Starbucks venia unes varietats selectes de cafè etiòp a seixanta-cinc dòlars al quilo i el pagès al final en rebia entre un i mig i dos amb setanta-cinc. Etiòpia, un dels bressols del cafè en temps immemorials, disposa de cafès d'alta qualitat, però Starbucks va patentar aquestes varietats als mercats d'EUA i d'altres països. La conseqüència va ser que els pagesos etiòps no podien vendre al mercat mundial les selectes varietats de cafè que havien anat conreant des de sempre els seus avantpassats; ho havien de fer a través d'aquesta empresa, que imposava els preus.

La batalla d'un país pobre per recuperar als jutjats internacionals els drets ancestrals dels seus pagesos, arrabassats per la més gran empresa cafetera del món, amb tècniques legalistes i prepotències judicials, es presentava difícil i lenta. Era una lluita de David contra Goliat. Però pel mig van aparèixer les ONGs, amb Oxfam al davant. Varen jugar en un camp de

batalla on aquestes empreses tenien totes les de perdre, el camp de la imatge i del prestigi de la marca.

En menys d'un any, noranta-sis mil persones es van dirigir a Starbucks per carta, postals, fax, telèfon, correu electrònic... exigint el reconeixement del dret dels pagesos etiòps a controlar l'ús de les seves especialitats de cafè. En tan poc temps han recordat allò que per a ells és sagrat: l'empresa ha d'anar en sintonia amb el sentir dels seus clients, perquè sinó, hi poden perdre també el que encara és més sagrat, les vendes i els beneficis. I han claudicat. Això mateix va succeir fa temps, el juny del 1995, quan la Shell volia enfonsar al mar del Nord una plataforma petroliera en desús sense tenir present la possible contaminació. Només van fer falta tres mesos de boicot a les seves benzineres a Centreeuropa per començar a desmuntar-la amb el degut respecte al medi ambient. No hi ha res a fer? Si estem atents, podem fer molt en aquest lent camí cap a un altre món millor. Posem-nos-hi. ■

Xavier Manté és enginyer i membre de Justícia i Pau

"Si estem atents, podem fer molt en aquest lent camí cap a un altre món millor"

penso, doncs no existeixo

Els toros, el debat més estèril

Albert Calls

El debat que aquests dies s'ha generat als sobre els toros és profundament estèril i no porta enlloc. És, en canvi, la demostració palpable que els menys demòcrates, sovint s'emparen en arguments de democràcia per justificar l'injustificable. Qüestionar-se si torturar un animal, en una plaça i davant d'un públic, és o no cultura i de quin tipus, només demostra, una vegada més, que anem a la cua de moltes coses en aquesta Espanya de pandereta, platja i ara Woody Allen. No pot negar-se que torejar o martiritzar un brau en les múltiples variables existents és producte d'una cultura, però d'una certa barbàrie, de la qual se'n poden trobar nombrosos exemples a la història. I en aquests termes, penso jo, no hi ha debat possible, com no n'hi ha quan algú maltracta un ésser viu.

En aquest àmbit i en molts d'altres que regulen la nostra relació amb els animals amb els quals vivim i també els que ens mengem, l'única solució per al conjunt de la societat, com en el cas del tabac, passa per prendre mesures valentes i decidides, en benefici de la col·lectivitat i dins del seny. Ja s'ha regulat el fet de fumar en els llocs públics i ja comencem a acostumar-nos-hi. Sóc fumador i he après a aguantar-me en benefici de la col·lectivitat. D'altra banda, no puc entendre de cap de les maneres que hi hagi a la "societat civilitzada" qui gaudeixi amb espectacles d'aquestes característiques. Més aviat em preocupa que es reivindicin sota la presumpció de defensar la tradició i la cultura. Vist així, potser sí que hi ha tradicions que més val que desapareguin

"Em preocupa que es reivindicin els toros sota la presumpció de la defensa de la cultura"

per sempre.

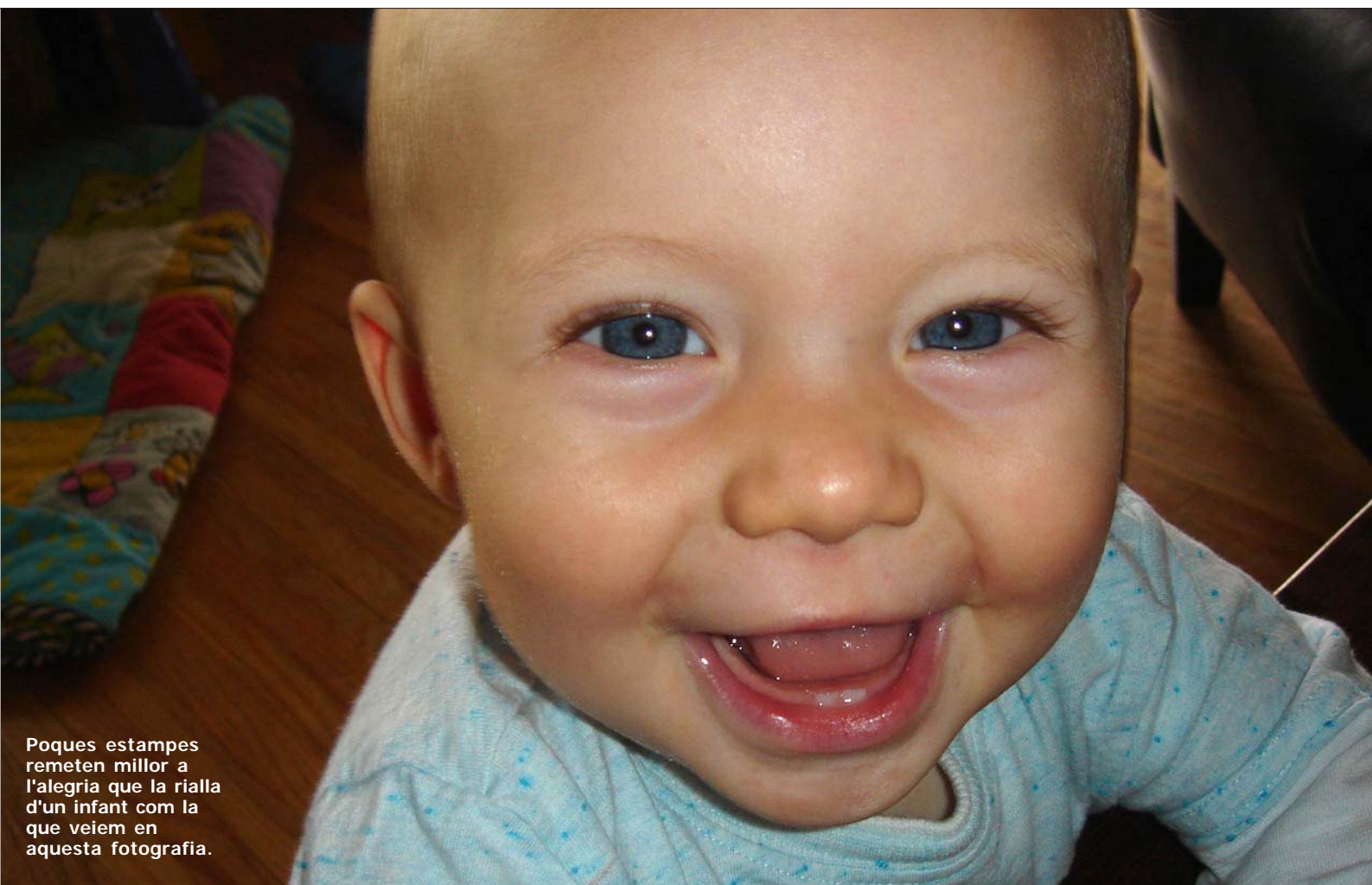
-*Post Scriptum 1*: Quan en Sabina surt per la tele defensant que es facin els toros, un comença a adonar-se de què molts que van d'esquerres, de *progres* i d'artistes, només són façana per guanyar-se les garrofes. Quina pena!

-*P. S. 2*: S'emparen en la tradició? També arrancaven cors en públic les anomenades cultures precolombines, però no hem mantingut pas aquesta tradició, oi? ■

Albert Calls
és escriptor i periodista

L'autèntica alegria

VALORS

Poques estampes remeten millor a l'alegria que la rialla d'un infant com la que veiem en aquesta fotografia.

cuinant el número

Les suggerents paraules d'en Tortell

Joan Salicrú

Una forma clàssica de que una proposta de número arribi sobre la taula d'un consell de redacció és fixant-se amb les declaracions que algun personatge fa en una entrevista. Ens va passar en el cas del pallaso Tortell Poltrona, que en declaracions a la revista *Capgròs* de Mataró deia: "L'alegria és l'antídot de la por". Feia mesos que teníem el cap aquest número i l'hem guardat fins ara, fins als mesos d'estiu, perquè ens ha semblat el moment més adient per parlar-ne. Són els mesos que més associem en passar-nos-ho bé, en riure, en la gresca i la xerinxola, però per tant també el millor moment per parlar de l'autèntica alegria, serena, profunda... Així doncs hem anat a buscar de nou les reflexions de Tortell Poltrona, en una

entrevista signada per Toni Rodon i Elena Gelabert a l'apartat fotogràfic, l'autora també de la portada d'aquest número. Com sempre un seguit de peces completen el monogràfic, començant per una diàfana introducció del psicòleg Eduard Fonts i seguint per les col·laboracions d'Antònia Ramírez, Teresa Feliu, Carme Raventós, Jordi Porredón, Gemma Sancho i una entrevista amb Pau Tarruell, del grup Bufanúvols. A més incorporem unes pinzellades poètiques que ens servirà a partir d'ara cada mes el nostre company Albert Pera, a qui donem la benvinguda a la família de *Valors*. Només queda desitjar-vos que tingueu un estiu ben alegre, però de veritat, i que l'assaboriu mentre doneu lectura a les pàgines que venen al darrera. ■

Què entenem per alegria?

Eduard Fonts

Lalegria és d'aquells sentiments que podem idealitzar i banalitzar, que el podem viure com quelcom separat del dolor i el desànim, o que podem viure com una cosa fàcil i fonedissa que cal adquirir o mendicar per a viure-la.

Al llarg dels anys l'alegria ha sigut presentada com a quelcom fluix, efímer o que no estava massa d'acord amb una vida seriosa, respectuosa o fins i tot evangèlica. Sortosament ara ja no és així. Avui dia ens hem passat a l'altre extrem i molta gent creu que cal estar alegres, sempre que davant les dificultats hem de posar bona cara, no tenir mai por i que cal oblidar els moments tristos i complicats... com si alegria i dificultats no poguessin anar junts o com si l'alegria fos quelcom fugisser, associat a rialles i disbauxes.

Des de la psicologia profunda sabem que difícilment trobarem en la vida estats purs, ni sentiments que no siguin contradictoris. Diria que actualment cada cop es veu més clar que un pot estimar i odiar en certa manera una mateixa persona, que podem voler una cosa i fer-ne una altra. En altres paraules, en el nostre món inconscient hi ha barreja de sentiments, de certeses i dubtes, d'alegria i desànim. Allò important, però, és poder recollir i acollir allò que ens passa, posar-hi nom i veure si és adequat i conforme a la nostra manera de ser, al nostre viure, a les nostres expectatives més o menys profundes i conscients.

Els diccionaris consultats coincideixen a l'hora de dir què és l'alegria: un sentiment o emoció que neix generalment d'una viva satisfacció de l'ànima, que té a veure amb quelcom favorable i desitjat, relacionat amb experiències presents, plaents i que es manifesta en signes externs de satisfacció: cara, paraules, moviments corporals, manera d'atendre i relacionar-se amb els altres...

I quan busquem què podem entendre per satisfacció, llegim que és assolir quelcom desitjat, tot i que moltes vegades no ha estat com esperàvem. I aquí rau una de les claus de la ale-

"En parlar d'alegria, parlant de vida, de com enfocar els problemes i de quins valors prioritzem"

gria: poder viure-la enmig de la insatisfacció, la frustració o el desànim. Però no com a antídote dels nostres mals, sinó com a experiència d'acceptació de la realitat i de sentir-se bé en la pròpia pell, en el món que ens ha tocat viure. Com dèiem en el primer paràgraf això vol dir poder copsar elements positius, tenir desitjos i gaudir de les coses més enllà de si tot va com nosaltres volem o no, més enllà de si hi ha dolor, tristesa o vergonya.

Quan parlem d'alegria estem parlant d'estil de vida, de manera d'enfocar els problemes i de quins valors prioritzem. En el moment que prioritzem l'alegria com a solució de les nostres dificultats, en el moment que la fem un absolut que cal aconseguir al preu que sigui, estarem buscant moments simples, situacions sense consistència que ens facin creure que tot va bé, que no cal patir ni preocupar-se de res. Però de sobte ens podem adonar que no creixem, que no som lliures, que estem enganxats a fútileses i que tot plegat és un engany. Tal vegada llavors serà el moment de prendre consciència que hi ha hagut molts focs d'encenalls que ens han fet creure, o ens hem volgut creure que tot era fàcil, previsible i coherent amb els nostres desitjos. Quan l'alegria és només exterior i superficial ens pot passar com als anglesos que estan enfadats amb els homes o dones del temps perquè aquest no és previsible, perquè no poden organitzar amb seguretat les seves festes ni els seus moments d'oci!

L'ORIGEN DELS MOTS | JOAN BARON

Èxtasi

L'èxtasi defineix un estat marcat per la sortida de l'ànima fora dels seu estat habitual en condicions naturals excepcionals o de forma intencionada a través del consum de la substància estupefaent que porta el mateix nom.

Aquest mot, present en moltes llengües contemporànies, ens ha arribat a través del llatí *ecstasis*, que prové de l'original grec *ékstasis*. La paraula està formada pel prefix *ex-* (*éxo*, que vol dir "fora", "de fora" o "fora de") i el sufix *-stasi* (*stásis*, que resumeix els conceptes de "posició", "detenció", "base", "estabilitat" o "fixació").

A partir de la forma *éxo* sorgeixen altres paraules que mantenen una relació directa amb la idea d'exterior, com *èxode* (*éxo* = fora + *hodós* = camí), *exogàmia* (*éxo* = fora + *gámos* = unió), *exosquelet* (*éxo* = fora + *skeletós* = esquelet), i altres exemples similars.

Paral·lelament, la forma *stásis*, que al seu torn deriva del verb *hístemi* que significa "col·locar" o "detenir", dona peu a una llarga llista de sufixos com *-stasi*, *-stàsia*, *-stat*, *-stàtic* o *-stàtica* que atribueixen una funció estabilitzadora, reguladora o de suport en casos com el d'iconòstasi (*eikón* = imatge + *-stasi* = base), hemostàsia (*haïma* = sang + *-stàsia* = detenció), termòstat (*thermós* = calent + *-stat* = regulador), isostàtic (*isos* = igual + *-stàtic* = estabilitat), i una sèrie inacabable de derivats. ■

L'alegria sorgeix quan podem elaborar, "digerir", el dolor, les frustracions que ens porta la vida i que ens fan adonar de la realitat, sortir del nostre amor propi i ser cada dia una mica més lliures, una mica més flexibles i joiosament responsables.

Ens dóna alegria trobar persones que viuen contentes, que veiem plenes de força i amb ganes de viure. No és que l'alegria es contagiï sense més, ja que llavors estaríem parlant d'una alegria superficial, sinó que l'alegria plena i viscuda de l'altre ens estimula a seguir cercant allò que ens dóna pau, sentit i ens fa sentir bé amb nosaltres i amb la Vida. I quan ens sentim bé amb nosaltres, tot el nostre ésser en fa festa, el cos amb els seus bioritmes i funcionament equilibrat, la nostra psique fent front a la novetat de cada dia de manera adequada, i el nostre esperit o jo més profund trobant sentit i deixant florir en nosaltres aquelles espurnes de vida que necessiten un *humus* adequat per a prendre cos.

Els clàssics grecs i com a exponent mèdic d'aquests Hipòcrates deien que no hi ha malalties sinó malalts i que quan tenim una malaltia no és només el cos qui no es troba bé, sinó que és tota la persona la que està afectada. Quan en la persona hi ha pèrdua d'harmonia, quan hi ha un desequilibri aquest es produeix en la consciència, es mostra en el cos, i els signes externs són la manifestació o realització dels processos i canvis de la consciència, del món interior. Malaltia vol dir pèrdua d'harmonia o trastorn d'un ordre fins ara equilibrat, i si una de les funcions del cos es pertorba, l'harmonia del conjunt es trenca i tota la persona se'n ressent... i podríem dir que l'alegria en surt perjudicada i ens certs moments pot ser distorsionada.

L'harmonia ve donada per l'adequació a la realitat, a la meua realitat, a viure allò possible, a poder gaudir dels moments bonics que se m'ofereixen. L'harmonia que porta alegria té molt a veure amb la relació amb els altres, de gaudir de la companyia i l'estimació que ens envolta, segons podem llegir en els escrits que s'ofereixen en aquesta revista. Podem llegir que persones del Tercer Món o persones amb certes deficiències poden viure amb més goig i alegria que molts de nosaltres que tenim moltes coses i ens en sobren encara més.

"En moments de dolor o malaltia podem viure oasis d'alegria en compartir penes o moments bonics"

"L'alegria sorgeix quan podem elaborar, 'digerir', el dolor, les frustracions"

La relació amb els altres, sentir-se estimat o viure en un ambient d'estimació, reconeixement i acceptació ens pot portar a viure amb més goig que no pas tenir coses, o fer coses per aconseguir-ne d'altres si no van acompanyades de comprensió, valor i estima. Tanmateix l'alegria no vol dir estar sempre junts amb els altres o dir paraules boniques sense més, sinó que també es pot donar en moments de soledat o de treball personal, com li passa en aquest moment a qui subscriu aquest article: ara pot gaudir expressant per escrit el que fa dies ha anat estudiant, copsant i descobrint.

Per acabar volem remarcar que l'alegria, com la felicitat, no són mai complertes i que en moments de dolor o malaltia podem viure oasis d'alegria en compartir penes o moments bonics, tot i que hem de reconèixer que en certes situacions pot ser molt difícil. També volem subratllar que l'alegria és fruit d'una experiència interna, d'una lluita, d'una plenitud, ja sigui musical, social, laboral o de sentit de vida. Ens atreviríem a dir que és una experiència espiritual en el sentit més ampli. Una experiència que no depèn tant del valor de les coses o de la rellevància social que li donem, com de la capacitat d'assolir desitjos d'acord amb la realitat i de renovar el dinamisme i la força interior de la persona. ■

Eduard Fonts és psicòleg
eduardfonts@gmail.com

una definició d'alegria

"Experiència de que les nostres necessitats, desitjos, projectes, s'estan complint. És un sentiment en gerundi perquè la meta no és considerada superada sinó que s'hi està anant. Incita al manteniment de l'acció. Té com a funció adaptativa el reforç de l'estratègia eficaç, l'ànim per a respondre a nous reptes i un missatge social per iniciar o continuar la interacció".

José Antonio Marina. "El laberinto sentimental" (Anagrama).

"L'alegria és l'únic antídot per superar la por"

PER TONI RODÓN

Jaume Mateu arriba a l'entrevista amb un somriure d'orella a orella. No és un fet casual. Mateu, conegut en el món de l'art com a Tortell Poltrona, viu precisament de les rialles i treballa perquè cada persona, petita o gran, conservi l'alegria, tantes vegades menyspreada. L'alegria és per a ell el 'leitmotiv' principal del fer i desfer diari. Però en els temps actuals Tortell Poltrona llança una advertència: cal cultivar l'alegria, abraçar-la com un recurs preciós i evitar que caigui, ella també, en l'imperant món del consumisme.

Tortell Poltrona reparteix somriures, humor i alegria a tot arreu on va. Amb quin objectiu? El meu humil objectiu és intentar transmetre alegria, fer entrar als nens i nenes, als adults, a tothom, en un estat en què s'oblidin de tot. L'alegria hauria de ser per ells un estat vital; una manera de ser que anés molt més enllà de veure les coses de forma positiva. En definitiva, el meu objectiu és fer servir la por per generar dosis d'alegria.

Però com aconseguix que el tema central d'un espectacle de circ sigui la por?

La por és avui molt més present que l'alegria en les nostres vides. A vegades pensem que tenim una cuirassa que ho aguanta tot, que tenim coneixença de la nostra pròpia finitad. No tenim en compte la nostra pròpia existència. Per això és tan fàcil que la por entri a les nostres vides. La por provoca emocions intenses, desperta la nostra cara més genuïna, encara que negativa. Quan hi ha por, hi ha tristesa. I la tristesa no deixa de ser un sentiment contrari a l'alegria. És només amb l'antídot de l'alegria que podem superar la por.

Que l'efecte de l'alegria sigui eliminar un sentiment negatiu no és una visió un pèl pessimista? No li dona a la por un nivell molt elevat?

És un punt de mira realista. La semàntica, en parlar de sentiments juga un paper molt fort i tendeix a crear antagonismes irreconciliables. Tots tenim barreja de sentiments però avui en dia estem dominats per la por. El sistema internacional, econòmic, cultural i polític ha creat unes forces hegemòniques del bé i del mal que ho han separat tot. Tenim tanta por que no podem viure de la por que tenim.

Així doncs, amb l'alegria com a instrument, com ho solucionem?

Amb el circ. No només anant a un circ físicament parlant, sinó creant el nostre propi circ. Fer front a la por és una lluita constant. Cal recuperar l'alegria a nivell espiritual. La ironia i el "bon rotllo".

"L'alegria és un estat vital, és més que veure les coses de forma positiva"

perfil

Jaume Maria Mateu (Tortell Poltrona) és fill del barri de Sarrià de Barcelona. Nascut l'any 1955, va ser un dels primers pallassos que, a finals dels anys seixanta, va començar a actuar en català. L'any 1974 va provar sort en el món de la música amb l'orquestra Veracruz. El debut professional com a pallasso el va fer, però, l'any 1976 amb Els Germans Poltrona. L'any 1978 va fundar el Circ Cric i des del 1993 impulsa l'ONG Pallassos sense Fronteres. Per aquest motiu, ha realitzat expedicions als camps de refugiats i a zones depauperades de Croàcia, Bòsnia, Kosovo, República Sahrauí, Guatemala, Colòmbia, Mèxic, Armènia, El Salvador, Brasil i fins i tot a la reserva dels indis Sioux al Canadà. ■

ELENA GELABERT

Sovint es diu que els menuts del món occidental no saben divertir-se. Comparteix aquesta afirmació?

Totalment. "Nen, què vols? Un regal? Perfecte, ara ja estarà content!". Quantes vegades hem viscut aquesta situació? Als llocs on he vist una alegria més genuïna ha estat allà on la tristesa és més profunda. Desastres naturals o desgràcies humanes porten una necessitat més profunda de ser alegres.

Hi ha un tòpic popular que diu "són pobres però alegres". Hi veu una relació important entre el nivell econòmic i l'alegria?

L'alegria no va relacionada amb el nombre de comptes corrents, d'accions o de cases. És una manera de viure la vida. Ens hem construït unes regles de joc, però el joc ha acabat dominant les regles. Quan viatges pel món veus que l'alegria no es compra. En el nostre món hi ha una gran manca d'harmonia entre l'alegria que molts cops es reflecteix i la mateixa filosofia de l'alegria. No hi ha felicitat i alegria sense harmonia. Riure, una o mil vegades, no genera alegria duradora si les causes per les quals s'està rient no tenen harmonia amb el que ets o el que penses.

Per tant, dedueixo que és possible l'alegria al Tercer Món.

Sens dubte! Les penúries reals, que han de patir dia sí, dia també, s'obliden per uns instants quan els veus riure. Allà no

existeix el consumisme. Les pors són molt més grans i viuen la vida amb intensitat. Qualsevol sentiment positiu, com l'alegria, es revela com un gran assoliment. Això és precisament el que pretenc en els meus espectacles: que s'oblidin del món material, que es dediquin només a allò que els fa riure.

Com es cultiva l'alegria?

Cadascú ha de trobar el seu mètode, però l'alegria s'ha de cultivar de forma autogestionada. Jo, quan no estic alegre, intento recordar bons moments o provocar l'absurditat. Els extrems sempre són més fàcils de manipular. Malgrat tot, em considero materialista dialèctic, per la qual cosa totes les situacions poden originar-ne de noves, fins i tot de tristes. Per això l'alegria s'ha de cultivar amb el millor dels esperits possibles. Com deia Che Guevara, la utopia està lluny i quan més m'hi apropo m'és s'allunya, però com a mínim segueixo caminant. Amb l'alegria passa el mateix.

Tortell Poltrona també es dedica a l'humor per a adults. És diferent? Ha de canviar la seva estratègia?

Doncs les estratègies són més semblants del que molta gent es pot imaginar. En general, grans i petits, tots plegats, som molt simples. Quan vaig a residències per a gent gran, el millor truc és vestir-se de pallaso. Quan tracto gent adulta les bromes més absurdes són les que fan més gràcia. Més que d'edats, depèn de cultura i societats. Quan vaig al Tercer Món amb Pallassos Sense Fronteres molts cops no fa falta que em vesteixi de pallaso. És una convenció social, una imatge, que a ells no els aporta res. En canvi, a les societats occidentals sí que existeix aquesta conclusió de pallaso igual a còmic. Tot depèn. En general es tracta d'extremar les situacions i riure's de tot, fins i tot d'un mateix. El circ, l'humor, no deixa de ser un rept al sentit comú.

Fer de pallaso està ben vist socialment?

La nostra feina està reconeguda, malgrat que la frase "fer el pallaso" hagi agafat un concepte social negatiu [riu]. La gent concep el nostre rol (o el que fan aquells que es dedi-

"Als llocs on hi ha l'alegria més genuïna és allà on la tristesa és més profunda"

"Sense compassió és difícil establir un lligams d'alegria afectiva"

quen a aportar alegria a la gent, siguin o no pallassos) com a positiu, ja que ajudem a construir persones alegres.

Com es construeix una persona alegre?

Amb compassió. Sé que és un terme una mica "bonístic" però sense compassió és difícil establir un lligams d'alegria afectiva. És feina dels pares, dels mateixos infants, de la gent gran, de les institucions... de tothom! Avui en dia sembla que ser alegre sigui un destorb perquè no encaixa en el sistema econòmic i polític que hem construït. La situació està canviant tot i que encara queda un llarg camí. Ens hem d'adonar que tenim una bona oportunitat de ser alegres i caminar per la vida amb aquesta filosofia. Hem d'apartar una mica el seny i arraujar les nostres vides!

Els nostres polítics saben transmetre alegria?

Sens dubte no. La política és avui en dia un joc poc clar, confús. S'està convertint en una tecnocràcia complicada i de difícil comprensió per als ciutadans. Entenc que no hi hagi polítics amb sentit de l'humor, malgrat les "maragallades", però tot plegat és molt confús. Hi ha pocs polítics que transmetien alegria.

Té incidència la política en l'alegria?

La política incideix en el comportament dels homes. Així doncs, també té la capacitat d'influir en el nivell d'alegria. Però la política no deixa de ser un reflex de la ciutadania, malgrat que en aquest cas els ciutadans són un xic més alegres que els seus governants.

L'individualisme que sembla que ho abraçi tot, també la vida política, ha reduït l'alegria?

L'individualisme ha tingut un gran impacte en l'alegria que es genera en col·lectivitat. L'ésser humà és un ser social i, com a tal, necessita el contacte de la gent. Però l'alegria no sorgeix del no-res, cal cuidar-la i fomentar-la. No obstant,

Catalunya no és un país en què l'individualitat estigui tan marcada. En aquest aspecte podríem estar molt pitjor.

La societat catalana té bon humor? És alegre?

L'alegria porta al bon humor. L'humor només és un estat temporal que pot ser present, o no, en casos de tristesa o d'excentricitat. L'humor agre, per exemple. Pot ser un mecanisme de fugida. L'alegria no és mai un mecanisme de fugida. En tot cas som una societat força alegre, tot i que caldria millorar. ■

el racó poètic

Amb alegria

Sant Pau ens ho recomana en la carta als romans: "Alegreu-vos amb els qui estan alegres; ploreu amb els qui ploren". Ja sabem que la vida ens dóna ocasió per a totes dues conjuntures, però ara toca ressaltar l'alegria, la joia de viure; ja hi serem a temps d'acompanyar els qui ploren.

ALEGRIA

Vull que vinguis, alegria amb l'amada compartida, vull que siguis la cançó que ens acompanyi pel món.

Som avars de la fortuna que un plaent viure procura amb dies de sol brillant en la bonança del mar, amb silencis eloqüents on la benaurança creix. Alegria del cor nu guarnida d'or i vellut, suavitat i riquesa de tenir el cel a la terra, mata tendra i ufanosa, lira de verdor sonora, aigua fresca en el desert de l'assedegat remei, passa del llindar la vora i queda't a casa nostra.

Albert Pera

L'alegria a la vida religiosa

Carme Raventós

Bàsicament, en la vida religiosa es viu l'alegria com en qualsevol altre estat de vida. En tots s'han de donar dues condicions indispensables i bàsiques per poder viure alegre: tenir la seguretat moral d'estar en el nostre lloc i creure que la nostra vida és útil, fecunda.

Recordo que quan tenia vint anys i estava a punt d'ingressar a Les Tereses d'aquesta ciutat de Mataró, una meva germana em va preguntar: "Què sents que vulguis fer-te monja?". "Sento que si no me'n fes no podria ser feliç", li vaig respondre. "El mateix m'ha dit la Montserrat", afegí ella. La Montserrat era una amiga seva que per aquells dies ingressava en una altra congregació.

La vocació a la vida religiosa és com un enamorament; millor dit, és un enamorament. Si es té de veritat comporta alegria. Per a conservar-la només hi ha una manera segura: anar revifant l'amor durant tota la vida. L'amor a Déu i als germans i germanes d'arreu del món, molt especialment als qui tenim més a la vora i els o les de la pròpia comunitat. "Esta casa es un cielo, si lo puede haber en la tierra, para quien se contenta sólo de contentar a Dios y no hace caso de contento suyo, tiénese muy buena vida", ens diu Santa Teresa (Camino de Perfección 13,7). I així és.

En Déu vivim, ens movem i som, ens diu Sant Pau (Fets 17, 28). Tot i tots estem dintre de l'Absolut, de Déu, de l'Amor, de la Vida... Déu és al nostre interior i al mateix temps ens envolta. Creure aquesta veritat i viure-la és la font principal i inesgotable de la nostra alegria. I també de la nostra fecunditat, perquè l'amor i l'alegria que sentim en Déu, ens impulsen a dur al seu si tots els germans creients i no creients amb la seguretat que cap serà rebutjat.

La segona font d'alegria és la vida de comunitat. La vida de germanor, la convivència amb altres germanes amb uns mateixos ideals, la seva companyia, el seu tracte, la seva amistat, són un goig i una riquesa. "Mientras más santas, más conversables con sus hermanas" (ídem 41,7).

"Una font d'alegria és la vida en comunitat, la germanor, l'amistat"

"Viure alegre és tenir la seguretat que la nostra vida és útil i fecunda"

Des dels seus orígens, les nostres comunitats de Carmelites Descalces s'han distingit per l'ambient fratern en què vivim, tot impregnat d'humanisme i caliu:

"Aquí todas han de ser amigas, todas se han de amar, todas se han de querer, todas se han de ayudar".

Santa Teresa

Fer possible aquesta vida de germanor va ser una de les finalitats que va moure a santa Teresa a fundar comunitats petites, diferenciant-les d'aquella en què ella havia viscut durant 27 anys, el convent carmelità de l'Encarnació d'Àvila, on hi havia cent vuitanta monges, i de les altres comunitats monàstiques existents al segle XVI, totes elles amb un nombre tan gran de membres que feia difícil la intimitat i fins la coneixença mútua.

Les trobades comunitàries diàries per les celebracions litúrgiques ben cuidades, els àpats, la recreació; les reunions periòdiques de formació, sempre molt viscudes; les múltiples celebracions anuals per les festes del calendari general i del particular ("sants" i aniversaris de les germanes), són altres tantes deus d'alegria a diferents nivells.

Però, per no donar peu a caure en espiritualismes o infantilismes com a vegades succeeix al interpretar l'alegria que regna en les nostres comunitats de monges, vull acabar dient que quan es tracta d'alegria és important tenir sempre present que la característica de l'alegria cristiana és que pot donar-se simultàniament amb penes i sofriments, i que de fet en aquest món sempre es dona així.

Que Déu ens eixugui totes les llàgrimes i que no existeixi més la mort, ni dol, ni crits, ni sofriment. ■

Carme Raventós és carmelita descalça

Teresa Feliu

Estar alegre, estar content?

Per què els nens, els joves, els adults de països anomenats del Tercer Món semblen sempre estar contents? Això m'ho pregunto cada vegada que viatjo a aquests països.

La meua primera experiència va ser a l'Índia, on anava a donar classes d'espanyol a joves d'uns vint anys. Aquesta alegria era una combinació d'entusiasme pel que aprenien, gratitud, curiositat... però també rebies aquesta sensació, aquest sentiment, a fora al carrer amb les persones a qui no coneixies. La gent, malgrat els molts problemes que tenien per aconseguir menjar cada dia, per l'habitatge precari... semblaven contents, tenien la rialla a la boca.

Això em feia pensar: ells no tenien res i en canvi es mostraven contents. Aquesta alegria me l'encomanaven! Però em feia sentir com una mica culpable. Culpable de no saber aprofitar tot el que tenia i, a sobre, no estar-ne contenta.

Fa poc he tornat d'una estada de tres mesos a Santo Domingo. He tornat a reviure el mateix sentiment i és ben cert que aquesta alegria que demostren no és postissa. Podríem pensar que és una fugida i un tirar-se a l'esquena els problemes i mirar de no veure'ls, però no és així. He pogut veure i viure el treball dur de cada dia per a trobar solucions, per a buscar camins per a viure amb dignitat. Però sempre amb alegria. Jo em trec el barret davant d'ells.

Al principi em posava nerviosa el ritme que tenien per a fer les coses. Pensava: si tot s'ho agafen així, és clar que no solucionaran res! I això ja em posava de mal humor. Però ells em deien: demà trobarem els papers que ens falten, paciència, no ho visquis malament, estigues contenta, hi estem treballant i això és el que importa. I és veritat.

"Confonem l'alegria, amb estar contents, amb saber que 'tot ens va bé'"

Una altra cosa que em va cridar l'atenció i que era imprescindible per a ells: estar amb els amics, amb la família, poder conversar, compartir, i al final, tothom marxava content.

Em vaig proposar que quan arribés a casa miraria d'afrontar les coses en aquesta direcció, però la veritat és que em costa molt. Tots anem a la nostra, no tenim temps d'escoltar l'amic, el parent. No podem deixar el que estem fent perquè sembla que perdem l'oportunitat en aquells quinze minuts que li hauríem de dedicar.

Potser el que passa en aquests països és que, com que tenen poc de tot, qualsevol cosa que fan la viuen intensament i això els dóna alegria?

Potser la idea d'alegria, d'estar contents, la confonem en voler entendre que "tot ens va bé, tot està resolt"; estar contents vol dir no tenir problemes?

L'alegria potser és saber estar amb tu mateix, amb el que tens, amb els qui convius i amb el teu entorn. Si estem contents de ser, potser les altres coses no tenen tant de pes i s'encaren d'una altra manera. ■

Teresa Feliu és mestra i cooperant al Tercer Món

sabies que...

Un poble anomenat 'Alegría'

A Espanya existeix un poble que es diu Alegría, concretament Alegría-Dulantzi. Es troba a la Cuadrilla de Salvatierra, situada al País Basc, a l'est de Vitoria/Gasteiz. Es tracta d'una població petita situada en un municipi de 19,9 km², compartit amb Eguleta. Els primers homes que van ocupar aquelles terres eren indoeuropeus del segle VIII a.C. Des d'aleshores la comunitat s'ha mantingut activa. La història ha deixat bells edificis per visitar en aquest poble de curiós nom: l'església parroquial de San Blas, l'església de San Román, l'ermita de Nostra Senyora d'Ayala, la Casa dels Gaona, el Convent de Santa Clara i la Casa Consistorial. ■

"L'alegria és una joia que ningú no ens pot prendre"

REDACCIÓ

Què és per a vostè l'alegria?

Q Per tarannà i per l'ofici, músic i *clown*, tenc deixo a relacionar l'alegria amb el somriure, el bon humor. Crec que l'alegria és una de les essències de la vida. Si a mi em sedueix la vida és perquè he conegut persones que de debò transmetien una gran alegria, amarada de molta pau, amb una mirada serena i amb una joia pregona.

Confonem l'alegria amb la diversió?

Segur que sí. Per això la nostra societat cerca l'alegria i la riulla fàcil, i riu de tot: de la política, de la cultura... Per a mi, no té res a veure riure's dels altres amb l'alegria profunda de la vida i de l'Evangeli. L'alegria és una joia que ningú no ens pot prendre perquè, quan és tan profunda, encara que les coses canviïn exteriorment o encara que tinguis molts problemes i dificultats, ets capaç de mantenir-la dins teu. Quan l'alegria depèn de l'exterior és molt volàtil, és molt fàcil que es pugui perdre; en canvi, quan és a l'interior, és més fàcil poder mantenir-la i ser fidel a aquesta joia, que és un gran do de la nostra vida.

"L'alegria ha de néixer del cor. No hi ha res pitjor que un somriure no sincer"

"L'alegria és un edifici que s'ha de construir dia a dia"

Aquesta felicitat no està exempta de dolor?

No fa gaire vaig actuar en una escola d'infants tetraplègics i em va impressionar l'alegria que allí hi havia, sobretot la que mostraven els pares envers els seus fills. A pocs llocs he vist que els infants fossin tan estimats pels seus pares, i en aquell lloc hi havia molt dolor i patiment. Era molt bonic veure la delicadesa dels pares amb els fills. Això no es veu en una escola normal. Això també ho he vist quan he actuat en hospitals infantils. Quan reps més alegria és quan la dones. Reculls allò que sembres. En el meu cas, la sobreabundància d'alegria ve de Jesús. És una experiència que cal concretar en la vida quotidiana, en les petites coses de cada dia.

D'on neix l'alegria?

L'alegria ha de néixer del cor. És molt important somriure, però aquest ha de néixer de dins. No hi ha res pitjor que un somriure no sincer. Aquesta alegria no es pot viure en solidaritat, sinó en comunitat. Cal aprendre a perdonar, a desprendre't de les coses, a no jutjar... L'alegria de la vida ens pot venir per saber valorar els petits detalls. L'alegria també neix quan aprenem a perdonar i a escriure les coses dolentes que

VALORS

perfil

Pau M. Tarruell és músic i actor. Membre fundador del grup Bufanúvols i mestre especialista de música a diferents escoles. Ha participat a diversos grups musicals de diverses especialitats i en desenes d'espectacles, amb alguns dels quals ha estat a l'estranger. I una singularitat: sap contagiar de forma espontània la seva alegria al públic que l'escolta.

ens fan els altres damunt la sorra perquè el vent de l'oblit i del perdó se les endugui, i quan aprenem a escriure damunt la roca les coses bones perquè no les oblidem. Una altra de les fonts de l'alegria és saber què és realment important. És allò d'aquell altre conte que explica que una dona caminava amb el seu fill en braços per la muntanya. En passar per davant d'una cova se sent una veu que convida a la dona a entrar. Dins la cova descobreix que és plena de riqueses. La veu li diu que pot agafar tot el que vulgui, sense oblidar el més important. Per això disposa de cinc minuts. Al cap d'aquest temps haurà de sortir fora de la cova perquè es tancarà per sempre. La dona deixa l'infant a terra i comença a carregar riqueses i més riqueses. Quan es compleix el temps, surt a fora i la cova es tanca. Aleshores s'adona que s'hi ha deixat el més important, el seu fill. Totes les riqueses que ha aconseguit no valen per a res sense el més important. Per a mi, una font d'alegria és això, saber què és l'important: l'amor, el fet de donar-se. Per tant, l'alegria és un edifici que s'ha de construir dia a dia. La vida espiritual és anar perdent coses per arribar a la gran pèrdua, la mort, i aconseguir la Vida. És perdent-ho tot com ho trobes tot. També és important plantejar-se el sentit de la vida per ser feliç i estar content amb el que has triat. ■

algunes frases cèlebres

"No hi ha millor alegria que l'alegria que es transmet als altres". **Henry F. Hoar**

"L'alegria és l'ingredient principal per tenir salut". **A. Murphy**

"Què significa i produeix alegria? Significa esperit satisfet, cor pur, tendres i amants disposicions; significa humanitat i caritat, generosa estima vers els altres i modesta apreciació d'un mateix". **Tackeray**

"L'alegria i la tristesa són inseparables".
Khalil Gibran

"La gent bona, si pensem una mica, sempre és alegre". **Ernest Hemingway**

"D'alegria, quan més se'n gasta, més en queda". **Ralph Waldo Emerson**

"Moltes persones es perden petites alegries esperant la gran felicitat". **P.S. Buck**

"La millor manera d'alegrar-te és intentar alegrar algú". **Mark Twain**

"Necessitem el cor per a viure, però sense alegria no pot bategar". **Quincy Jones**

"El món és ple de petites alegries, l'art és saber distingir-les". **Li Tai-po**

"Déu ha posat el plaer tan a prop del dolor que moltes vegades es plora d'alegria". **Aurore Dupin (George Sand)**

"L'alegria és una de les poques emocions que un mateix no pot fabricar". **Bono**

"Si exagerem les nostres alegries com fem amb les penes, els nostres problemes perdran importància". **Anatole France**

"La joventut és el paradís de la vida, l'alegria és la joventut eterna de l'esperit". **Ippolito Nievo**

Alegria en temps difícils

Antònia Ramírez

P arlar d'alegria és molt relatiu, tots volem estar contents i alegres, encara que no tots tenim els mateixos objectius per ser-ho. També depèn de l'edat i del caràcter de cada persona. Si l'alegria s'aconsegueix mitjançant la gresca i la disbauxa, doncs fantàstic, però penso que aquesta és una alegria efímera i superficial. A mi l'alegria me la produeix estar en pau amb mi mateixa i fer, en cada moment, allò que crec que és el millor per a mi i per a les persones que m'envolten. No vull dir, però, que de vegades no m'hagi equivocat i no hagi estat a l'alçada de les circumstàncies, però no em costa rectificar i si cal disculpar-me. Diuen que dels errors s'aprèn però també depèn de l'aprenentatge de cadascú.

El futur pot ser més curt o més llarg per llei de vida també depèn de l'edat, però no sempre és així. Penso que encara no era hora d'anar-se'n, ni per al meu marit, amb 55 anys, ni per al meu pare, amb 66 anys. Però les coses són com són i no

podem donar la culpa a ningú, no seria just. Malgrat tot intento mirar endavant amb il·lusió i força, per fer les coses que de veritat m'omplen i puguin fer feliç i omplir d'alegria la vida de la gent que tinc al meu entorn. La il·lusió i la força de viure tothom sap d'on li ve. Jo sempre ho he tingut molt clar.

 "La gresca i la disbauxa sovint porten a una alegria efímera i superficial"

"Quan pressentim, veient la branca nua, que malgrat tot, l'ametller florirà; quan esperem al cor de la nit crua, la nostra alegria ningú no ens la prendrà". ■

Antònia Ramírez és jubilada

PEL·LÍCULA RELACIONADA

L'alegria a les pel·lícules

A quell George Bailey interpretat per James Stewart a *Que bello es vivir*, que corre somrient pels carrers nevats després d'adonar-se com n'és d'important per a una bona colla de persones és, probablement, la imatge més mítica de l'alegria que ens ha donat el setè art. L'alegria, com a estat d'ànim sovint fugisser i incontrolable, no ha estat mai un material estimat pels cineastes, amb tendència a fixar-se en sentiments més greus per a les seves pel·lícules. Es fa difícil trobar una pel·lícula on l'alegria sigui el tema principal, però en canvi, no costa posar exemples de "moments cinematogràfics alegres". Són moments alegres per si mateixos, o perquè fan que l'espectador surti alegre de la sala. L'alegria, al cinema, com a la vida, apareix en esclats breus i puntuals, en moments molt concrets, i moltes vegades després d'haver fet patir l'espectador durant una

bona estona. De vegades, l'alegria sorgeix fins i tot quan un menys se l'espera, com en l'actitud del protagonista de *La vida és bella* o a la famosa escena de la crucifixió musical de *La vida de Brian*. Un altre dels esclats d'alegria més mítics del cinema és aquell que protagonitza Gene Kelly cantant feliçment sota la pluja (*Singing in the rain*, *Cantando Bajo la lluvia*). Qui es pot resistir a compartir l'alegria d'aquest moment?

De personatges alegres, o el que acaba essent el mateix, optimistes i vitals, el cinema també n'ha creat uns quants, des de la peculiar iaia de Harold i Maude, que ensenya una lliçó de vida a un adolescent depressiu, fins a l'optimisme recalcitrant d'*Amélie*. I a través de les pel·lícules també podem trobar camins cap a aquest estat d'ànim tan positiu: un dels més divertits i políticament incorrectes és el de la protagonista amb afició a les "herbes" d'*El jardín de la alegria*. JUDITH VIVES ■

De l'alegria, al goig, al treball

Jordi Porredón

Davant de la necessitat de buscar una distribució més equitativa de la riquesa, la nostra societat va establir la remuneració del treball, considerant-lo el sistema més adequat per assolir aquesta finalitat. D'aquesta manera es vol aconseguir que les persones treballin i ho facin motivades, principalment, per un incentiu monetari, econòmic. Augmentant o disminuint el salari, s'obté un major o menor poder adquisitiu, alhora que s'aconsegueix implicar les persones en la consecució d'uns objectius socials.

Però aquest sistema continua produint un enorme descontentament en la gran majoria dels treballadors. La remuneració no implica necessàriament que es treballi a gust, amb alegria. La persona se sent obligada i sotmesa a treballar si vol obtenir els recursos per a sobreviure. Li donen un sou a preu de treballar amb desgana, i sovint, en treballs que no té més remei que exercir, si no vol quedar al marge de la societat. No existeix res pitjor per assolir un objectiu que intentar-ho amb persones que treballen amb desgana, perquè no desitgen treballar o no els agrada aquest treball en concret. En aquests casos tot són excuses, el treball s'alenteix i és fa més costós, fins i tot aquells que realment desitgen treballar es desmotiven, ja que els altres es converteixen en una mena de fre que els impedeix donar tot el que desitjarien. Quantes actituds insolidàries es disfressen de falsa solidaritat, perquè en el fons uns quants no desitgen que aquest treball surti cap endavant. Aquesta mateixa desgana genera al seu voltant un fort desànim en vers els qui estan entusiasmats a realitzar-lo.

"L'alegria brolla en rebre l'anunci d'un bé que esperem obtenir"

El treball brolla de l'alegria

El treball no és un càstig diví, ni és un instrument de tortura com moltes vegades ens han volgut presentar. El treball sorgeix de l'alegria. I l'alegria brolla en rebre l'anunci d'un bé que esperem obtenir. És aquella esperança certa la que produeix en nosaltres l'ànima de treballar. Que allò que s'anuncià pot arribar al seu compliment ens mou a treballar amb empena i dedicació. Es projecta, es planifica, es treballa dins de les nostres possibilitats allò que s'espera obtenir. I si el goig es defineix com l'acompliment d'allò que prèviament s'anuncià, podem concloure que el treball és el que possibilita que l'alegria es converteixi en goig.

Podem expressar-ho amb un exemple. L'anunci que un ésser estimat vindrà a visitar-me desperta en mi l'alegria de trobar-me amb aquesta persona que fa temps que no puc veure. El dia que aquesta persona i jo puguem donar-nos una abraçada de retrobament, l'alegria deixarà pas al goig. Mestrestant treballaré, és a dir, arreglaré la casa, netejaré, cercaré aquelles coses que sé que agraden la visita que espero. Com més m'alegri aquesta possible visita més treballaré, més hores dedicaré a preparar amb entusiasme l'arribada de l'ésser estimat. En el moment en què l'alegria doni pas al goig de la trobada, el treball s'haurà acabat, ja que començarà la festa, el gaudi de la persona i de la vida.

La pau, la justícia, la solidaritat entre els pobles, etc., són anuncis que contínuament, la nostra societat ens fa arribar a través dels mitjans pertinents. Les notícies de consolidar la pau en el món, d'aconseguir una societat més justa i humana, de que un altre món és possible, són les que haurien de generar en la societat un entusiasme tan general, que impulsés tots els ciutadans a treballar per poder assolir aquestes reptes proposats. I en aquesta esperança se sosté l'autèntica motivació que ens impulsa amb diligència a assolir unes fites, que seran les que realment contribuiran a millorar la nostra vida personal i social. ■

Un fotograma de 'Singing in the rain', un dels moments alegres de la història del cine.

la fitxa

Títols recollits: *Que bello es vivir, El jardín de la alegría, Singing in the rain, La vida de Brian.*

Jordi Porredón és economista

Un món sense música?

Gemma Sancho

Us heu preguntat mai com seria el món sense música? Imagineu, per un moment, la natura sense el dolç cantar dels ocells a trenc d'alba; el mar sense el suau xiuxiueig de les ones arribant a la platja; un cap d'any sense el so estrident dels espantatsogres i les trompetes; Montserrat sense la seva Escolania o el camp del Barça sense el seu himne. És difícil imaginar-s'ho, oi? Ho és perquè un món sense música és com un dia sense sol: gris, trist i monòton. Potser la meua opinió no és gaire objectiva; m'he dedicat a la música tota la vida i sense ella em resultaria impossible ser feliç.

La música ens desperta sentiments que potser mai no hauríem cregut poder experimentar. I el millor de tot és que ens dóna alegria, aquest sentiment tan preuat del qual no sempre tenim ocasió de gaudir-ne. Quan entro en una classe i observo els ulls encuriosits dels infants que es deixen per saber quins instruments porto a dins la bossa o quina cançó els ensenyaré només trobo una paraula per explicar el que sento: ALEGRIA. Alegria de saber que amb la música puc fer riure, participar, conviure, ensenyar i transmetre valors de pau, amicitat, tolerància, amor...

"La música és portadora de pau, amor, felicitat i alegria"

Qui no ha escoltat mai una música que li ha posat la pell de gallina? Qui no té una cançó que li evoqui un esdeveniment feliç de la seva vida? Qui no s'alegra quan, asseguts en rotllana, entonem junts cançons de sempre que ens transporten a temps passats? La música és present en tots els moments de la nostra vida, tot i que moltes vegades no ens n'adonem. Perquè fins i tot el silenci és música i ens aporta aquella pau interior tan anhelada. La música és portadora de pau, amor, felicitat i alegria. No deixem mai de fer i viure la música! ■

Gemma Sancho és professora de música

el racó poètic

Dies alegres

Fujo deixant enrera
en els acords de l'arpa
de la pluja i el vent,
la tempesta espectacle.
Torno als parracs de cel blau
entre núvols que passen,
arribo a la clariana
on les fulles tremolen
en la brisa suau.
No vull grans prodigis,
en tinc prou
amb la bonança

de petits miracles
quotidians,
llumins encesos
que deixaten la fosca.
Estimo el transcurs
i la fluència
d'alegres moments:
el rou matinal,
els ocells solcant l'aire,
el raig de sol
que entra pel balcó
de la casa endreçada,

els rostres amables
de sortosa avinença,
tot allò que em convida
a ancorar-me
en un present
de sòlida amenitat,
de concretes delícies.
Que perduri
la instantània d'avui.

Albert Pera

GUGLEJAR | MARC DE SAN PEDRO

Guglejant alegria

Una vegada més, pel que fa al terme cercat –alegria– la definició de la Wikipèdia (l'enciclopèdia lliure) ocupa la primera posició en el rànquing del Google en català. En aquesta enciclopèdia virtual el terme es defineix com un sentiment de felicitat momentània, caracteritzat per una visió optimista d'un mateix i de l'entorn i que s'associa al plaer. És l'estat contrari de la pena. També hi afegeix que fisiològicament l'alegria es manifesta gràcies a la dopamina, un neurotransmissor del sistema nerviós que, entre d'altres qüestions, contribueix a modificar l'expressió facial amb el somriure i els ulls brillants (...). Fa unes setmanes, vaig assistir a la conferència d'un neuropsicoanalista, el professor Antonio Damasio en la qual assegurava que el simple esforç de modificar l'expressió del rostre –obligant-se un mateix a somriure– canvia positivament l'estat d'ànim de cadascú. Així doncs, podem començar per fabricar dopamina o per dibuixar un somriure, el que ens sigui més fàcil. Però sempre podem fer quelcom per contribuir a millorar les vibracions nostres i les dels que ens envolten. ■

per saber-ne més

- ◆ GOMEZ BORREGO, Paloma. *Alegria*. Ed. Martínez Roca. Barcelona, 2000. 155 pàgs.
- ◆ FALWORTH, Omar. *La alegria de vivir*. Ed. Terapias Verdes. Barcelona, 2006. 182 pàgs.
- ◆ KAST, Verena. *Reconstruir la alegria*. Ed. Luciernaga. Barcelona, 1984. 181 pàgs.
- ◆ NEGRE RIGOL, Raimon. *Estad alegres*. Ed. Noticias Cristianas. Barcelona, 2006. 96 pàgs.
- ◆ OSHO. *Alegria: la felicidad que surge del interior*. Ed. Circulo de Lectores. Barcelona, 2005. 216 pàgs.
- ◆ POU德里ER, Roger. *Déu m'ha fet riure*. Ed. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona. 101 pàgs.
- ◆ REDFIELD, Salle Merrill. *Vivir con alegria: una guía de meditación*. Ed. Obelisco. Barcelona, 2002. 135 pàgs.
- ◆ SNYDERS, Georges. *La alegria en la escuela*. Ed. Paidotribo. Barcelona, 1987. 326 pàgs.
- ◆ UNGARETTI, Giuseppe. *La alegria*. Ed. Igitur. Montbalnc, 1997. 181 pàgs.
- ◆ *El jardín de la alegria*. Director: Nigel Cole. Actores: Linda Kerr Scott, Diana Quick, Tchky Karyo. 2003. Duració: 154 min. Le Cirque du Soleil: Alegria. Direcció: Nick Morris. Canadà, 2001. Duració: 93 min.

valors

butlleta de subscripció

DESITJO SUBSCRIURE'M A LA REVISTA 'VALORS' (11 NÚMEROS L'ANY) PER L'IMPORT DE 32 EUROS

Nom _____
 Adreça _____ Codi Postal _____
 Població _____ Telèfon _____
 Correu electrònic _____ DNI _____

Forma de pagament

A través del Banc o Caixa (omple les dades bancàries)

DADES BANCÀRIES

Nom de l'entitat _____
 Adreça _____ Codi Postal _____ Població _____
 Titular del compte _____

Entitat | | | | Oficina | | | | D.C. | | Número de compte | | | | | | | | | | Signatura _____

Quantitat: 32 euros euros (**Subscripció de suport**, per ajudar la revista)

Envia aquesta butlleta

al carrer Sant Josep 18-20
08301 Mataró

TAMBÉ POTS
SUBSCRIURE'T
MITJANÇANT:
TELÈFON

Truca al
620.749.138
(de dilluns a
divendres
de 9 a 21 h)

WEB

Omple amb les teves dades la butlleta que trobaràs a <http://valors.org>

FAX

Envia la teva butlleta al número 93.798.62.59

propostes

amb **valors**

VIATGES | SÍCILIA (ITÀLIA)

Sicília, la petjada catalana

Som el 1282. El rei Pere el Gran desembarca a les costes de l'illa de Sicília, sublevada contra els invasors: mentre els francesos creuen que el rei Pere navega pel Nord d'Àfrica ell entra triomfant a Palerm. Molts sicilians són fidels al seu rei i habitaven la seva cort, entre ells Roger de Llúria.

Nosaltres, uns segles després, desembarquem a Tràpani, a l'oest de l'illa, però amb un avió de Ryanair des de Girona. I de seguida ens donem compte de la petjada dels catalans; primer en una estàtua on es representa Roger de Llúria i després en els edificis i esglésies. El cert és que els catalans dominaren l'illa durant segles fins que foren substituïts com a invasors pels espanyols, el rastre dels quals es pot veure en els edificis barrocs platerescs d'estil castellà de la ciutat. En aquesta ciutat, cal visitar el Palazzo Ciambra, la catedral del segle XVII -on es pot veure *La Crucifixió* de Van Dick- i també l'església de Santa Maria de Gesú, de façana gòtica. Tots els edificis, esglésies i palaus es troben en bonics carrers que donen al mar.

En tren arribem a Palerm, la capital: sis cents mil habitants. Meravellosa ciutat plena de monuments històrics però on no es pot donar un pas sense ensopegar amb els cotxes. La catedral és un imponent edifici consagrat el 1185 però en el qual hi ha una barreja d'estils degut a les diferents reformes. La façana

s'assembla al gòtic català, igual que el cor, molt a prop del qual reposen alguns reis catalans. A Palerm cal visitar el palau dels Normandi, el *Palazzo della Zisa*, el Seminari, la *Magioni*, *San Francesco d'Assís*, el Museu arqueològic, les *catacombe dei cappuccini* i la cantonada del *Quattro Canti* amb les fonts i estàtues dels reis Carles V, Felip II, Felip III i Felip IV. Però Palerm també és una ciutat bruta i deixada amb cases molt velles que cauen, balcons amb roba estesa i gent pobre, sobre tot immigrants, que hi malviuen.

"L'església Annunziata del Catalani de Messina deu el seu nom als comerciants catalans"

Una altra 'Barcelona'

De Palerm anem cap a Messina però passant per Barcellona -així, amb dues eles-, ciutat fundada pels catalans amb un bonic casc antic amb l'església dels Caputxins a dalt d'un turó, des d'on es pot veure tota la ciutat. La part moderna és un desgavell de cases, cotxes i gent, excepte la plaça de la Catedral. Arribats a Messina, indret on la bota itàlica dibuixa el gest d'una cossa, comprovem que la ciutat és moderna i no tant desgavellada

EXPOSICIONS

Imatges d'un legionari

Fins el proper 23 de setembre es pot observar a la planta baixa del Museu d'Història de Catalunya una petita però interessant exposició titulada *Legionari. Italians de Mussolini a la guerra d'Espanya (1936-1939)*. Es tracta d'un recull d'imatges fins ara inèdites captades per la lent d'un legionari italià -Guglielmo Sandri, d'origen alemany- que va formar part de l'anomenada *Divisió Littorio* entre febrer de 1937 i maig de 1939 lluitant en el bàndol dels nacionals durant la Guerra Civil Espanyola.

Les imatges testimonien fins a quin punt el règim feixista de l'histrionc Mussolini va col·laborar amb Franco durant la nostra Guerra. Una interessant mostra que pot servir

Avions italians sobre la costa catalana.

d'excusa per visitar de nou la mostra atemporal d'aquest museu on es narra amb pèls i senyals la història del nostre país. J.SALICRÚ ■

la fitxa

Lloc: Museu d'Història de Catalunya (plaça Pau Vila 3).
Horari: De dimarts a dissabte de 10 a 19 hores, dimecres fins les 20h; diumenges i festius de 10h a 14.30h. Dilluns no festius tancat. **Més informació:** a www.mhcat.cat.

Imatge de la façana de la catedral de Palerm.

com la resta de ciutats grans. Explicació: el 1783 i 1908 la ciutat fou destruïda per terratrèmols; a l'últim hi moriren vuitanta mil persones. Del port de Messina cal dir també que sortiren milers d'immigrants sicilians cap Amèrica. Malgrat ser una ciutat nova reconstruïren els edificis i monuments caiguts, com el Duomo, amb les seves escultures i pintures, com el rellotge astronòmic. A la plaça de la catedral hi ha la font Orione, del segle XV, i molt a prop, a la plaça dels *catalani*, l'església *Annunziata del catalani*, que deu el seu nom als comerciants catalans que habitaven la ciutat. L'església fou edificada al segle XII, però més tard s'hi feren reformes, com els tres pòrtics.

Enfilant cap al sud-est passem per les costes de Taormina,

ciutat on els grecs deixaren petjada i on estiuejava la burgesia europea. A prop de Catània meravellosa vista de la muntanya de l'Etna, el famós volcà de més de tres mil metres d'alçada a prop del mar. Hi ha un tren que

"No us podeu perdre la ruta del tren que dona la volta a l'Etna"

dóna la volta al volcà; és una excursió que no s'ha de perdre. Catània, ciutat gran, molt bonica, amb grans edificis civils religiosos i militars. Hom no pot perdre's la impressionant plaça del Duomo i els edificis de l'entorn. La ciutat fou destruïda moltes vegades per les erupcions de l'Etna i els terratrèmols però reconstruïda de nou, per això tots els carrers són llargs i rectes.

La sorpresa la trobem cap al sud, a Siracusa, ciutat fundada pels grecs amb el temple d'Apol·lo, l'amfiteatre, el Duomo i sobretot l'illa d'Ortigia, braç de ciutat que s'endinsa al mar. Una meravella, sobretot de nit; llàstima que està un xic deixada. Sicília ens ha sorprès per la gran quantitat d'edificis, monuments i esglésies de gran riquesa i bellesa, però per altre costat, en l'apartat negatiu, per la pobresa que encara s'hi respira entre bona part de la població. JOAQUIM AMARGANT ■

la fitxa

RECORREGUT: Palerm, Barcelona, Messina, Taormina, el volcà Elna, Catània i Siracusa. **TRANSPORT:** En avió, Girona-Palerm.

FINQUES POUS

C/ Pujol, 20 - MATARÓ - Tel. 93 790 39 45
www.finqespous.com

MIRACLE

Pâtisserie - Xarcuteria

Menjars per Emportar

La Riera, 35 MATARÓ
Telfs. 93 7901054 / 93 7904443 Fax 93 7960626

www.miracle.es · www.maspujol.com

ART

Què narren?

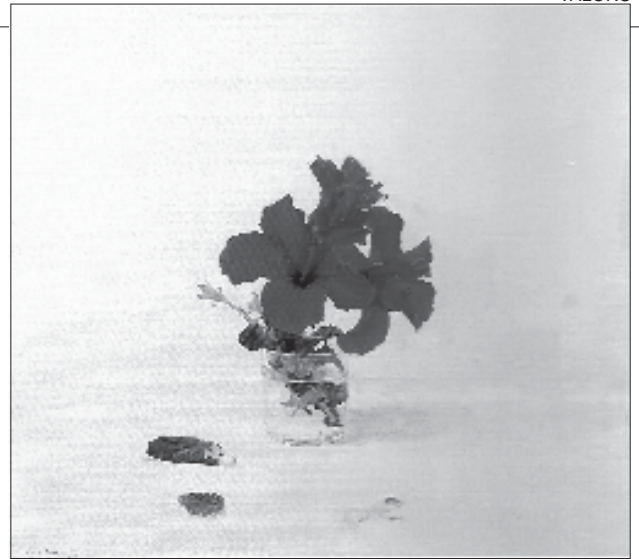
Els que encara pensen que hem de dividir la pintura, des dels inicis del segle XX, entre "figurativa" i "abstracta", a banda de cometre un greu error, diuen que la figurativa "narra" mentre que l'abstracta "conceptua", ras i curt. De fet, els primers abstractes beuen de la desnarrativització dels gèneres anomenats menors, com el paisatge i el bodegó, que se salvaven d'una icono-clàstia avantguardista present amb força aleshores. Dic això per presentar una exposició de paisatges i bodegons (sub-apartat flors) que semblen fer just al revés. Tres pintors actuals en plena fase creativa, decididament figuratius, retornen al gènere a la recerca, però, de la narració que l'art havia assignat als gèneres majors i que (en això sí que ens hem tornat moderns) ja no són possibles.

Per això Eva Llorens, Antoni Mas i el mataroní Antonio Romero Gil, enlloc d'explicar-nos batalles o gestes de reis, herois o déus semblen buscar l'èpica en les tardes, en les platges, en les flors o els núvols. Ja diuen que vivim en un temps de 'reencantament' del món que, desconfiant o oblidant el llegat dels relats clàssics, pretenen reconstruir-los de bell antuvi amb els objectes, l'aire, els fluïds, les presències o les absències de ben a prop. Del sòlid al líquid... qui sap si després vindrà el

"Els primers abstractes beuen de la desnarrativització dels gèneres"

gasós i no sabrem què dir-nos.

Les peces tenen una bellesa que enganxa de seguida. D'Antonio Romero Gil

'Vaso con flores rojas', d'Alberto Romero Gil.

destaco el seu trac-tament del límit, que es veu clarament en la compa-ració dels dos quadres *Luz de noche* i *Luz de tardes* on, evidentment, la llum ho trastoca tot. Mentre que en el segon, on la llum emplena el paisatge, el límit encara no es divisa i la terra, gairebé erma, sembla oferir-se al teu pas, en el primer ens embaladeix el doble pla de blaus, de lluny quasi com Rothko. De prop, el límit, aquesta línia on ens ho juguem tot, aquest tros de vida que ens és donat en tant poc temps, és el qui marca la narració del quadre. Enmig de l'eternitat que Déu va mal-dividir entre cel i mar, un tros de terra i de vida, un grapat de llums imperceptibles s'ho juguen tot a la nit. A banda d'uns dibuixos a llapis, Romero ens mostra també alguns quadres de flors. Unes *Rosas blancas* per destacar un verd vivíssim perdut en la diversitat de blancs i unes *Flores rojas*, en tres quadres, en els que exposa l'evolució d'unes flors en poques hores, des de la seva esplendor fins al ressecament.

Antoni Mas és el pintor més clàssic dels tres. La seva factura

LLIBRES

Puces i elefants

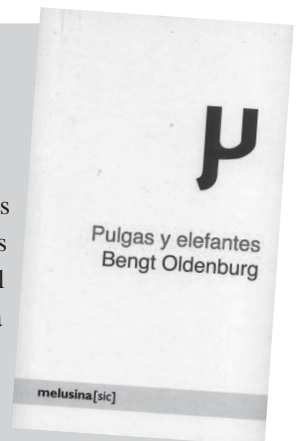
Un llibret desconegut d'un autor quasi desconegut. Parlo de *Pulgas y elefantes* (Ed. Melusina, Barcelona, 2007), de Bengt Oldenburg, un periodista, professor i editor finès nascut el 1927, que va anar a parar a Espanya després de viure a París i Argentina. Oldenburg recull en aquest llibret un conjunt d'articles curiosíssims sobre diversos temes.

El que dona títol al recull prové d'una frase de Jonathan Swift sobre la manera de representar les coses i el seu tany, que prefigura bé el domini d'altri, quan ho miniaturitzem, o la 'divinització', també per al control, quan ho megalitzem. Analitza les guerres i el terrorisme, reivindica les bones maneres davant la trivialització de les relacions, relativitza les modes en el menjar o en l'automòbil, mira d'entendre què passa amb la tendència creixent dels tatuat-

ges i desconfia dels vestits o els relats "transgressors" que, de fet, no fan més que ampliar el poder uniformador del sistema. La constant és la de donar la volta a les coses, com mostrar els films o els grups de rock de terror com a ressorgiment de la por que ens fa estar a tots més quiets, o la dificultat de transmissió mitològica que apareix en els contes de Disney, o les contradiccions del sistema penitenciari, o la substitució de la religió per la medicina i la ciència... Un plaer per a les neurones. R. B. ■

la fitxa

OLDENBURG, Bengt. *Pulgas y elefantes* (Ed. Melusina, Barcelona, 2007). 150 pàgines.

"Allò que ens narren els núvols té a veure amb el relativisme que ens fa més savis"

perfeccionista permet un interessant joc de miralls a la "Natura morta amb lliri groc" (2003), l'única concessió al context que fa al conjunt de la seva obra exposada. Els tres plans ben definits de les seves marines, amb una predilecció entusiasta pel primer, per allò que pràcticament toques amb les mans, l'allunya dels horitzons de Romero però l'acosta a l'amor per la contingència que té l'hiperrealisme. Ja que poster no hi arribarem, a l'ideal, prenem la bellesa d'allò proper, sembla dir-nos. I no li falta raó, poster.

Eva Llorens pren la paràbola dels núvols, tan present i reveladora especialment al Romanticisme, per explicar l'"ambient", la intenció o el context, o allò que realment passa als paisatges, els culpables del qual són els núvols. Els núvols, a més, representen la matèria més etèria (en aquest cas, a punt de ser líquida): contundents tempestes que es desfan o brillants capvespres que ens embaladeixen. Potser allò que ens narren els núvols, els núvols que sempre s'esvaeixen i sempre tornen, té a veure amb el relativisme que ens fa més savis. Però també més despistats. Per pistar-nos, però, anem a la recerca de relats. A la Sala Parés en teniu uns quants. RAMON BASSAS ■

la fitxa

L'exposició col·lectiva d'estiu serà a la Sala Parés (Petritxol 3, Barcelona) fins el 3 d'agost de 2007 (www.salapares.com).

DEIXA'T PERDRE PER...

per una taula de mediació

No tenia previst perdre'm per una taula de mediació i mai abans havia vist aquell xicot. Vaig anar a conèixer-lo per mandat del director i no en la millor circumstància. Se'n havia girat feina a les instructores. Calia iniciar un expedient disciplinari i segons la primera redacció dels fets, ell n'era l'agressor. Hagués agafat qualsevol altre encàrrec abans d'embolicar-me en aclarir una baralla per una gorra entre adolescents.

La mirada del jove, barreja de por i de ràbia continguda que havia explotat, em van fer donar-li un vot de confiança. Vés a saber perquè... Vaig escoltar-lo amb la ment oberta, no donant per suposat que em trobava davant d'un incontrolat. De mica en mica van anar desfilant per aquell despatx la víctima, els testimonis, els pares, els professionals que coneixien els dos joves... Cadascú explicava l'afer, teixint com una teranyina.

Quan començàvem a veure una esclatxa de llum al final del túnel, li vam proposar fer un cara a cara amb l'altre part. Parlar-ne, tranquil·lament i plegats, intentant esbrinar què els havia passat. En un primer moment va rebutjar qualsevol apropament. Va penedir-se del que havia fet, però no volia mirar a la cara a qui havia humiliat. Els meus arguments no arribaven a traspasar el glaç que hi havia a tres bandes: l'un, perquè li havien certificat mèdicament uns blaus i això no era prou per eximir-li la seva part de culpa; l'altra perquè li demanàvem que relativitzés allò que per ell era tan important: demanar perdó i aprendre a frenar els seus impulsos.

En aquells moments vas destil·lant idees, pensaments en veu alta, experiències, i arracones totes les coses que has sentit, perquè únicament emmascaren els fets. Te'ls mires als dos i els veus, ah, víctimes. Sí: De no haver exercitat el diàleg, a la *praxis* diària, de no conèixer el mot perdó en profunditat, d'oblidar-se de l'acceptació de l'altre, de no saber dir "fins aquí" sense agressivitat.

A quin lloc i quan es va trencar la transmissió d'un ensenyament, d'uns valors, quan van oblidar a tractar-se amb respecte, a no abusar del dèbil? Finalment vam tancar la trobada amb una encaixada de mans i moltes coses apreses. Almenys jo, personalment, de cadascun d'ells. EULÀLIA PUIGDERAJOLS ■

MÚSICA

Cruilla: festival amb ànima

L'oferta de festivals d'estiu a Catalunya, com arreu d'Espanya, és molt gran, segurament excessiva, sovint amb esquemes i temàtiques repetitives, i sobretot amb voluntat estrictament comercial. Per això cal celebrar propostes com el Cruilla de Cultures, un festival de músiques del món que ja va per la tercera edició i que té tres elements singulars: no es fa a Barcelona (té lloc a Mataró), emet un missatge de benvinguda cap als immigrants programant estrelles de cada cultura i té un lligam sincer amb la ciutat, com es demostra amb el cicle d'activitats paral·leles. Per això que els organitzadors parlen d'un festival amb "ànima", una idea que pot semblar pretenciosa però que qui conegui el festival entendreà. El certamen es tanca el dia 28 amb l'actuació de La Mala Rodríguez (foto), una de les estrelles del darrer Sònar. J. S. ■

per acabar...

L'ALTRA CARA DE LA CIÈNCIA |
Laia Bassaganyas, Marina G. Bufí i Núria Radó

Naturalment egoista

Sovint intentem imaginar-nos la natura com el reflex dels nostres propis valors i virtuts. Però, en contra del que pugui semblar-nos a molts, la natura no és sàvia. O, en realitat, sí que ho és. Però no en la mesura amb què nosaltres ens agradaria imaginar: la natura és cruel, violenta i manipuladora. La natura és, i mai millor dit, una selva.

D'exemples en podem trobar a cada moment. Un de curiós és el de les rates que se suïciden. Hem de pensar que el suïcidi només apareixeria en aquelles espècies en què existeix una consciència del jo, que portaria l'individu a poder decidir la seva existència. En realitat, però, existeixen altres motius pels quals

hi ha animals que s'aboquen, irremeiablement, al suïcidi. Les rates, en alguns casos, ho fan. Com ja hem dit, la natura és sàvia i, evidentment, hi ha algú que en surt beneficiat. Aquest algú és el paràsit *Toxoplasma gondii*, que infecta la rata. Però per tal que aquest paràsit pugui reproduir-se necessita passar pel sistema digestiu del gat. I només hi pot arribar d'una manera: fent que el gat es mengi la rata. Manipula el cervell de la rata perquè "se suïcidi involuntàriament" amb l'únic objectiu que el paràsit pugui completar el seu cicle biològic.

Podem trobar altres exemples típics dels cursos de Biologia. Formigues que s'enfilen dalt de l'erba i que, si el vent les fa caure, hi tornen a pujar com automats una vegada i una altra, per tal que el paràsit que les ha infectat primer (sí, els paràsits són molt manipuladors) puguin arribar a infectar un ocell que vola

pel voltant. O mecanismes genètics de les nostres pròpies cèl·lules, com és la imprompta materna.

Com sabem, els nostres gens provenen una meitat del nostre pare i l'altra de la mare. La imprompta materna vol dir, però, que només s'expressa el gen provinent del pare, com si la còpia que vingues de la mare fos inactiva. Això no vol dir que no s'hereti, sinó que s'hereta però es manté silent durant tota la vida. I per què passa això? S'ha vist que només es produeix en espècies on pot haver-hi més d'un pare per als fills d'una mateixa mare, i la causa l'explica el que es coneix com la teoria del conflicte de sexes: existeix una lluita de poders entre els gens paternals que intenten que la seva descendència es vegi afavorida respecte a la d'altres pares. Inactivant els gens de la mare, el pare s'assegura que tots els seus fills seran com ell. Això és

Hi ha animals que es suïciden malgrat no tenir una consciència del jo

30valors

PETITES COSES PER CANVIAR-SE UN MATEIX | JOAQUIM TRENCHS

Qüestions d'identitat

Allarg de la vida, i fruit dels llaços socials que anem teixint, ens anem empeltant d'aquelles "imatges" en què d'una manera o altre ens hi reconeixem, a voltes, sense saber-ho. Identificacions que ens captiven, atrauen i alienen, dotant-nos d'una significació que ens permet constituir-nos davant els altres.

Un gest, la cadència en el to de veu, un menjar concret, una afeció, l'elecció d'una professió, determinats interessos personals, l'assumpció de concrets valors socials o culturals... són alguns exemples dels variats elements i factors que determinen i constitueixen l'estructura de la nostra personalitat.

Per un costat, en les relacions que establim amb els nostres semblants, l'amor i l'odi esdevindrien dues manifestacions amb les que podem copsar de quina manera hem interioritzat aquestes iden-

tificacions: de l'atracció a la tensió més agressiva en la relació amb l'altre.

Per altra banda, en l'interior de nosaltres mateixos, les identifications constitueixen una relació fonamentalment narcisista entre allò més profund que sentim i aquell JO que mostrem i projectem als altres.

A través de la inscripció contínua d'aquestes identifications, ens anem formant com un autèntic TOT. Una identitat que inclou les dimensions corporal, imaginària i simbòlica, entrelligant la nostra essència més profunda.

Bo i així, aquest TOT no és mai complet, malgrat el vulguem omplir de mi i un objectes o ideals que ens arriben de fora, de forma compulsiva, sense pensar-ho. Si bé aquests processos d'identificació són necessaris per esdevenir humans, no podem oblidar que sovint aquests mateixos, tapen un BUIT -l'espai buit- de l'existència, els típics "qui som?", "on anem?" - el mot que ens fa tirar endavant i ens permet obrir la porta a la transcendència... i a la infinitud! ■

ben lògic si es té en compte que l'únic motiu pel qual existeix la descendència és per a perpetuar la seva dotació genètica. Probablement, però, des de l'ètica humana pot semblar bastant egoista.

Per tant, sembla evident que a la natura no tot són flors i violes. Tot ésser viu té un únic objectiu, que els nostres gens passin a la generació següent i poder perpetuar l'espècie. I per fer això, sempre de manera natural, es pot arribar a ser molt cruel, violent i manipulador. Amb això no vull que s'entengui que, com que és natural, no hi ha objecció possible. Just al contrari. L'adaptació més gran que tenim l'espècie humana a l'entorn que ens envolta i que la selecció natural ha afavorit àmpliament és la culturització. La

La pròpia biologia ens obre a la cultura i ens allunya del determinisme

nostra biologia ha trobat que era més adaptatiu transmetre culturalment moltes de les que coses que altres animals hereten genèticament. La nostra pròpia biologia ens ha oberta a la cultura i ens ha allunyat del determinisme, cosa que hem d'utilitzar per crear nosaltres mateixos els nostres propis valors, sense excuses. ■

SABIES QUE... |
NICOLAU GUANYABENS

abans la gent es posava el banyador en unes casetes a la platja?

Els darrers anys, les platges han esdevingut importants espais públics de les ciutats costaneres. Espais constrenyits per la via del tren i pels aparcaments, però oberts a l'horitzó i al cel. Espais de fàcil accés. Espais d'exercici, descans i lleure lliure. Tots triem el lloc que volem per despullar-nos, canviar-nos, si és que no venim amb el banyador posat, i ajeure'ns a l'arena.

Prendre banys de mar no ha estat sempre fàcil. A principis del segle XX anar a la platja volia dir acudir a un dels establiments formats per casetes llevadisses que es muntaven i desmuntaven entre juny i setembre. Se'ls anomenava banys o balnearis. Cada poble tenia els seus, amb noms ben estrafolaris: els banys de la Senyora Tona, els d'en Teis, els d'en Titus, els Zoraya, els Triton, etc. Constituïen un recinte cercat, una porció de platja per a ús exclusiu dels que pagaven alguns cèntims a l'entrada. Tenien els serveis de vestuari, préstec de banyadors, tovalloles, flotadors fets de carbasses i suros, cadires a l'ombra d'un cobert i, fins i tot alguns disposaven de gimnàs, solàrium o una banyereta amb aigua calenta per prendre banys dits de pila. Per a què servien? Despullar-se en plena platja no sols estava prohibit per l'autoritat, sinó que ningú, amb decència, no gosava fer-ho. A la caseta hi solia haver un penjador, una banqueta i un estri per poder-se llevar la sorra dels peus.

Canviar-se no era fàcil, perquè la indumentària era molt decorosa i cobria en excés la pell. Les senyores portaven bruses i calces folgades de teixit gruixut que arribaven fins més avall del genoll, gorres de goma per cobrir el cap, mitges i espardenyets. Els homes, banyador d'una sola peça, consistent amb samarreta de màniga curta i pantalons amb camals fins als genolls. Cap coloraina; tot negre, marró o blau marí. Les casetes eren l'invent per respectar el pudor dels altres i el pesants banyadors eren la solució per garantir la decència de tots. Mireu si eren diferents els paràmetres, que fins i tot bronzejar-se al sol, el gran objectiu del banyista del segle XXI, aleshores no s'estilava, perquè hom creia que posar-se moreno era una vulgaritat. ■

Casets a la platja on canviar-se de roba.

MASMM

31 valors

PETITES COSES PER CANVIAR EL MÓN |
RAMON SALICRÚ

Jubilar-se

Per a donar entrada a noves persones, noves idees i nous tarannàs. Per a obrir finestres. Per a donar alternativa a les noves generacions, per a oferir noves perspectives o horitzons... en una institució, en una ciutat, en un país, al món... Sobretot si el procés es pot anar efectuant de forma gradual i si es pot assegurar una transició consensuada sense sorpreses. En efecte, així ho crec.

I parlo amb aquesta seguretat i contundència és perquè, a l'escola on he treballat pràcticament des que vaig acabar els meus estudis universitaris, he estat el protagonista del procés que estic exemplaritzant. I si bé la meua "jubilació" -de moment, una prejubilació- ha suposat només deixar el càrrec de responsable pedagògic que he assumit durant vint-i-vuit anys i al mateix temps reduir la meua jornada

laboral, entenc que el procés ha gaudit de totes i cadascuna de les premisses o característiques que he esbossat en el primer paràgraf.

He demanat el relleu pel bé de l'escola i pel meu bé propi. Perquè un canvi com el que estic insinuant representa també un repte personal que espero afrontar amb maduresa, pensant sempre en la pròpia realització com a persona i, en conseqüència, en la projecció que aquest canvi pugui suposar en els dominis on em pugui bellugar a partir d'ara.

Els meus companys de l'escola em van organitzar una vetllada entranyable que em va arribar al fons del cor. N'estic molt agraït, sobretot perquè hi era tothom fent-me costat, donant suport implícitament a la meua persona i a la causa engrescadora que compartim els ensenyants i que té com a nord fer persones lliures i responsables.

Espero no defallir mai en el projecte de "canviar el món", aplicant receptes tal vegada aparentment insignificants, però -espero- efectives. Aquest món xacrat i ple de defectes, ha de ser cada dia més digne, més just i més habitable, sense excuses ni pal·liatius. Els nostres principis ens ho reclamen i les generacions que puguen ho exigeixen. ■

En Molet i el diable, o la història d

Marina G. Buffi

La història conta que en Molet era un follet menut de Les Terres del Nord, que vivia enlloc i arreu. Sempre estava trist i, per intentar treure's aquesta tristesa crònica de sobre, s'espolsava les llàgrimes amb un enèrgic cop de mà, que provocava una rúfola ventada de tardor però deixava la tristesa allà on era. Cansat de no ser feliç, en Molet estava disposat a fer qualsevol cosa per tal de poder tastar la felicitat, de manera que, un mal dia, va decidir anar-se'n a trobar el mateix Diable.

El Diable, un vell cornut sense ja esma, feia temps - anys! - que no es trobava massa bé i, l'únic que recordava amb seguretats quan la memòria li tornava, era que anar-se'n a l'altre barri ja era una cosa imminent. De manera que, quan aquell vespre d'hivern algú va trucar a la porta de casa seva, va sentir-se content de veure que encara hi havia algú que el recordava, ara que ell ja era incapaç de recordar-se a si mateix.

El Diable va deixar entrar en Molet, el va fer seure i el va escoltar atentament. Mentre en Molet explicava sense dilacions que volia oblidar-se de la seva tristesa, al Diable se li esbatanaven els ulls... Va adonar-se que aquesta era l'última oportunitat que tenia per aferrar-se a la vida, ara que ja se sentia més mort que viu.

En Molet va sortir de casa del Diable ben feliç però plorant. Havien fet un pacte: a partir d'ara, seria tan i tan feliç que no podria evitar plorar de felicitat, i seguiria espolsant-se les

llàgrimes i creant ràfegues de vent. I quan una ràfega de vent toqués una dona, aquesta es quedaria embarassada i infantaria un nen raquític i poc vividor que hauria de ser sacrificat perquè, si no, portaria mal averany a en Molet. Amb aquest pacte, en Molet seria feliç i el Diable es quedaria l'ànima de cada nen sacrificat per tal de xuclar l'energia d'una vida acabada de començar. I així van fer-ho. En Molet, ara feliç, s'anava espolsant les llàgrimes amb tota l'energia del món, mentre el Diable anava engolint les ànimes de nens raquítics i anava recobrant energia i joventut a gran velocitat.

La gent de Les Terres del Nord es va començar a preocupar seriosament per l'onada de naixements de nens raquítics que morien poc després de néixer, i van decidir buscar-hi una solució... Algú havia sentit a dir que tot plegat era obra del Diable, de manera que la gent de Les Terres del Nord van enviar un portaveu a parlar amb ell. Va ser ben fàcil perquè la gent de Les Terres del Nord tenien molts diners i... tothom sap que el Diable i els calés estan fets de la mateixa pasta! Quan el portaveu va treure el sac ple de monedes d'or, el

"La gent de Les Terres del Nord es va començar a preocupar per l'onada de naixements raquítics"

SOPAR DEBAT 2007

Joaquim Cervera: "Les bases per ser feliç són estimar i tenir un projecte vital"

El capellà i sociòleg va protagonitzar una nova edició del sopar debat organitzat anualment per l'associació cultural Valors, Justícia i Pau, Grup Tercer Món i ACO

Sentir-se estimat i estimar i tenir algun projecte vital per desenvolupar. Aquesta és la doble fórmula per assolir la felicitat expressada dissabte dia 16 davant un centenar de persones al Casal de Sant Josep pel capellà i sociòleg Joaquim Cervera. Cervera, rector de la parròquia de Santa Maria del Gornal de L'Hospitalet de Llobregat, va comentar també que l'obsessió per tenir la felicitat pot ser precisament el que barri el pas a ser feliços. El capellà i sociòleg també va incidir en la relació entre plaer i dolor i la necessita de

patir per poder viure la felicitat: "Si no hi ha frustració o fracàs no toquem els límits i per tant no podem conèixer la felicitat", va assegurar. "L'experiència de la vida ens diu que el dolor i el plaer van junts, també en l'estimació", va dir en un altre moment. "Ser feliç no vol dir que no patim", va concloure. L'autoconeixement és important per poder construir la felicitat, va apuntar també Cervera. "Tothom va al metge, també seria normal que anéssim tots al psicòleg", va comentar convençut. L'acte el convocaven

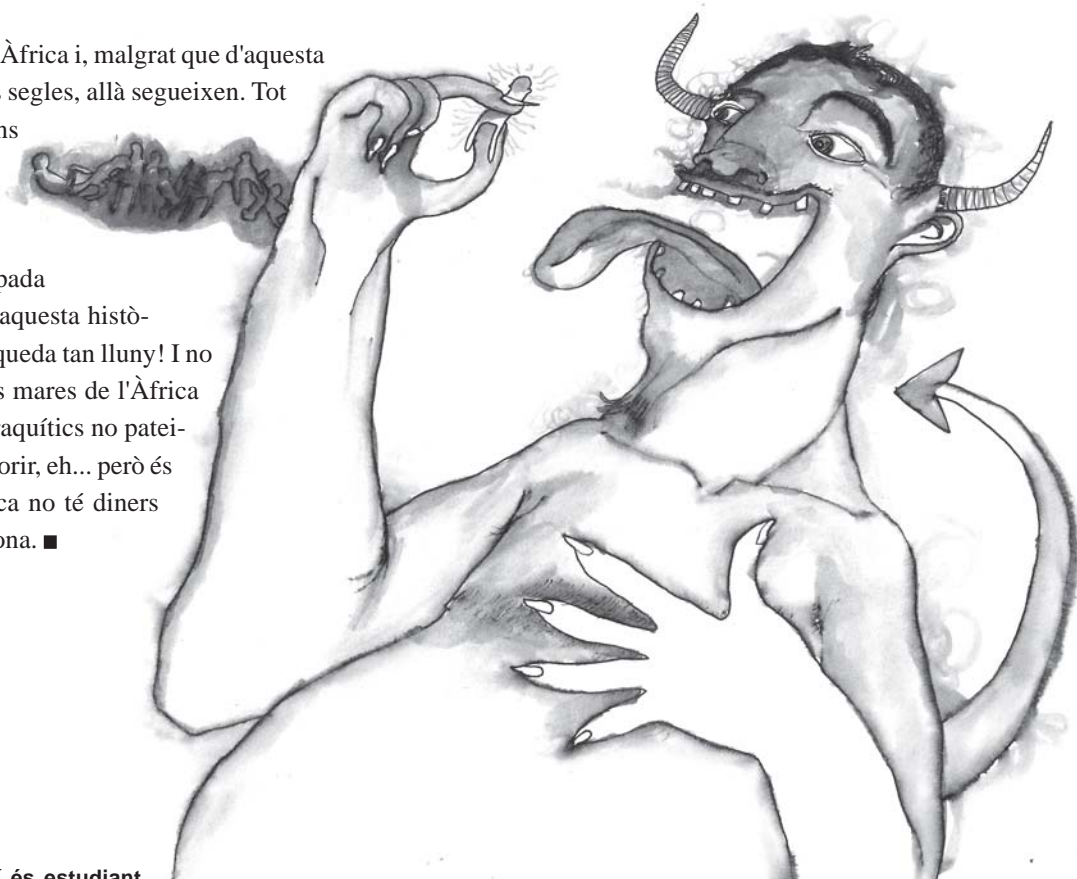

La diss
de Cer
anava
de l'ar
introdu
escrit
mateix
númer
'Valors

'una mort anunciada

Diable no va posar-hi cap objecció i, junt amb en Molet - que també va cobrar una bona picossada-, va abandonar Les Terres del Nord.

Van anar a parar a l'Àfrica i, malgrat que d'aquesta història ja en fa molts segles, allà segueixen. Tot igual: engendrant nens raquífics i xuclant-los l'ànima. Ara, la gent de Les Terres del Nord està massa ocupada i ja no es recorden d'aquesta història... és que, l'Àfrica queda tan lluny! I no us penseu pas que les mares de l'Àfrica que engendren nens raquífics no pateixen quan els veuen morir, eh... però és que la gent de l'Àfrica no té diners i.... el Diable no perdona. ■

Marina G. Bufi és estudiant

ertació
vera
en la línia
cticle
uctori
per ell
en el
p 38 de

Joaquim Cervera al costat de Jordi Espí, rector de Maria Auxiliadora de Mataró, durant el debat.

l'associació cultural Valors, Justícia i Pau del Maresme, Grup Tercer Món i Acció Catòlica Obrera. VALORS ■
Mira un petit vídeo de l'acte a www.valors.org

FE D'ERRATES

El mes passat, per un error de coordinació, vam publicar el dibuix que apareix en aquest número però amb el text d'un conte de Lourdes Gabarrón. El dibuix que lliga amb el conte de Lourdes Gabarrón és el que reproduïm aquí a sota. Disculpeu l'error tant els autors dels contes i el dibuixant com els lectors. ■

JAVIER GARCIA

Mare adoptiva als cinquanta

El seu momentVALORS: el dia que el primer fill a qui va adoptar li va fer una abraçada per primer cop.

PER ANNA GALDÓN/CLARA SÁNCHEZ

Quin és el seu momentVALORS?

Quan vaig veure el meu fill per primera vegada vaig sentir emoció, però el moment més important va ser quan em va venir a fer una abraçada, sabent que jo era la seva mare. Una abraçada, una mirada, o simplement veure com valoren les coses més petites. En definitiva, l'amor que et poden donar, que és molt. El què més m'ha marcat.

Perquè va decidir adoptar tres fills, vostè?

El fet de ser una família monoparental va ser el que va fer decidir-me a anar a buscar una criatura. Més que pel fet de voler ser mare, jo veia que tenia molt per donar, i sabia que l'amor d'un fill és el més desinteressat que hi ha. En el moment que ho vaig decidir em vaig posar en contacte amb la Generalitat, i em van donar dia i hora per assistir a una reunió a la que hi havia moltes altres famílies que, com jo, tenien el desig d'adoptar. Van ajudar-me i em van mostrar els pros i els contres d'un procés que, a vegades, pot ser molt complicat. En el meu cas era una decisió molt meditada, ho tenia tot molt clar.

El procés acostuma a ser llarg. Com va ser, el seu?

Després d'aquesta primera entrevista van assignar-me un grup de psicòlegs per obtenir el certificat d'idoneïtat, un document que et demanen arreu. I a a partir d'aquí et pregunten si tens clar el país que vols escollir i mirar si compleixes els requisits que cada país exigeix. Cada vegada hi ha menys països als que poden anar dones soles, per exemple. Jo en un primer moment vaig triar la Índia, però al poc temps em van dir que el fet de ser soltera em complicava les coses. I vaig triar Nepal, per proximitat cultural amb la primera opció. En quant al temps d'espera, penso que tot el procés de l'adopció és comparable a tenir un fill biològic. En el meu cas van ser uns dos anys, però

"Veia que tenia molt per donar, i sabia que l'amor d'un fill és el més desinteressat que hi ha"

"Va arribar amb cinc anys, i vaig quedar al·lucinata: tot li cridava l'atenció"

de bon començament ja saps que el procés pot ser de dos a tres anys. En aquest sentit jo recomano fer-ho a través d'una Entitat Col·laboradora d'Adopcions Internacionals (ECAI).

S'ha trobat amb algun problema en aquest sentit?

L'última adopció va trigar uns tres anys, i quan portava un any i mig em vaig començar a posar nerviosa perquè em feia gran i estava a la línia dels cinquanta. Em van orientar i em van recomanar començar el procés a un altre país, van dir que potser seria més fàcil. I vaig intentar-ho amb Haití. Però, tot i tenir la idoneïtat, hi ha unes normes a seguir. Depenent de l'edat dels pares, el nen adoptat ha de tenir una edat o una altra. I com que estava a punt de fer cinquanta anys, hauria hagut d'adoptar una criatura de cinc a set anys. En teoria es pot escollir edat i sexe, però cal tenir en compte molts més requisits.

Com va anar la primera experiència d'adopció?

Va ser l'any 1998, i amb 46 anys, tenia molt clar que no volia un nadó, simplement perquè no podia cuidar-lo. I vaig arribar a la conclusió que era una llàstima que els nens més grans de quatre anys no els adoptés ningú. El meu fill va arribar amb cinc anys, i vaig quedar al·lucinata: venia de les muntanyes, tot li cridava l'atenció. I això és molt bonic, veure com s'adapten i com descobreixen coses. Tot eren noves experiències.

La segona adopció va ser un altre infant nepalès...

Si, va ser la més fàcil, perquè ja tenia la idoneïtat pel Nepal i no vaig haver de partir de zero. El que has de mirar és que l'edat dels que adoptes no superi la dels que ja tens. Ha de ser com un procés biològic.

I com és que va adoptar un tercer nen?

Vaig decidir-me perquè tenia moltes ganes d'adoptar una criatura petita, de tres o quatre anys. I vaig estar de sort perquè em

perfil

La Nati Martínez nascuda a Pontones de Segura, Jaén, ara fa 53 anys és tota una institució a Mataró, ciutat on viu des de que tenia deu anys. Ho és perquè des que en té catorze es guanya la vida en un dels establiments senyera del centre de la ciutat, la Granja Caralt, de la qual n'és la propietària. Com que aquest local es troba al mig de La Riera, el nervi urbà de la ciutat, a la Nati es pot dir que la coneix pràcticament tothom, així com les coques i els gelats que serveix a diari. ■

van donar un nen de quatre anys i mig, de Filipines. Fa només tres mesos que ha arribat, el procés està anant molt bé.

Com ha anat l'adaptació dels nens? Suposem que no és gens fàcil...

Difícil, l'adaptació d'un nen sempre ho és. Suposo que la majoria de la gent prefereix adoptar nadons per aquest motiu, perquè l'adaptació és més fàcil. Nosaltres parlem de la motxilla que porten els nens, on sempre hi ha alguna cosa. Però tot depèn de com hagi estat cuidat al seu país. La nena que vaig adoptar després del primer va arribar aquí amb sis anys, i l'adaptació va ser molt fàcil i molt ràpida: ella sabia què eren els plats, els utensilis de cuina, les cremes, havia anat a l'escola... Les experiències dels nens que venen d'Europa de l'Est poden ser molt traumàtiques, però en el meu cas venien d'Àsia. I allà deixen als nens perquè hi ha molta misèria, no perquè no els estimin. Però bé, quan adoptes un nen saps que no serà fàcil. Però tens tantes ganes de rebre'l que no ho trobes tant difícil. És després, amb el temps, quan te'n adones. A més amb els nens grans hi ha una gran avantatge, la salut. Un nen que ha arribat als quatre o cinc anys al Tercer Món és un nen fort.

Com ha anat la incorporació a l'escola dels menuts?

El primer va arribar sense saber res, i l'adaptació va ser molt difícil. Els experts recomanen que, en arribar, el nen estigui un any sense anar a l'escola. Però els pares tenim molta pressa perquè pensem que si no hi van perdre temps. Jo he arribat a la conclusió que és millor que estiguin una temporada adaptant-se. Encara que no ens ho sembli, aprenen molt. Amb la

nena ja va ser diferent, també va tardar molt poc a anar a l'escola però es va adaptar de seguida. El més petit ja fa tres mesos que és aquí i va començar l'escola a primers de maig.

Com valora la influència de l'entorn en l'educació?

Amb la integració dels tres nens m'ha ajudat el fet d'estar en una botiga en la que fa molts anys que hi treballa, fa que els nens coneguin molta més gent i siguin més sociables. Suposo que tot té molt a veure amb l'ambient en el que creixen els nens. Un cop ja adaptats, sorgeixen altres problemes. El fet de ser tres germans fa que es mostrin gelosos entre ells. I com a qualsevol nen d'aquí, se'ls ha d'escoltar i de donar suport perquè ho superin, si cal portant-los a un psicòleg.

I com conviu un nen adoptat amb el seu passat?

És molt important donar-los la oportunitat que parlin sobre la seva família biològica, si la recorden. És una cosa que no se'ls pot negar. Mai s'ha d'evitar que en parlin. Jo els dic que tenen la gran sort de tenir dues mares, una al Nepal i una a Mataró. Si fan preguntes sobre la seva família i tu els pots ajudar, és molt millor per a ells. A casa tenim un mapa del món amb els països de cadascun i també el lloc on viuen ara, perquè ells tinguin clar com és tot. ■

"És molt important que parlin sobre la seva família biològica. No se'ls ho pot negar"

foc zero

Foc zero és un compromís individual per reduir al màxim el risc d'incendis i preservar els nostres boscos. T'hi compromets?

emergència
112

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Generalitat
de Catalunya